



MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE  
МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
MINISTRY OF SECURITY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

infohouse

# Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

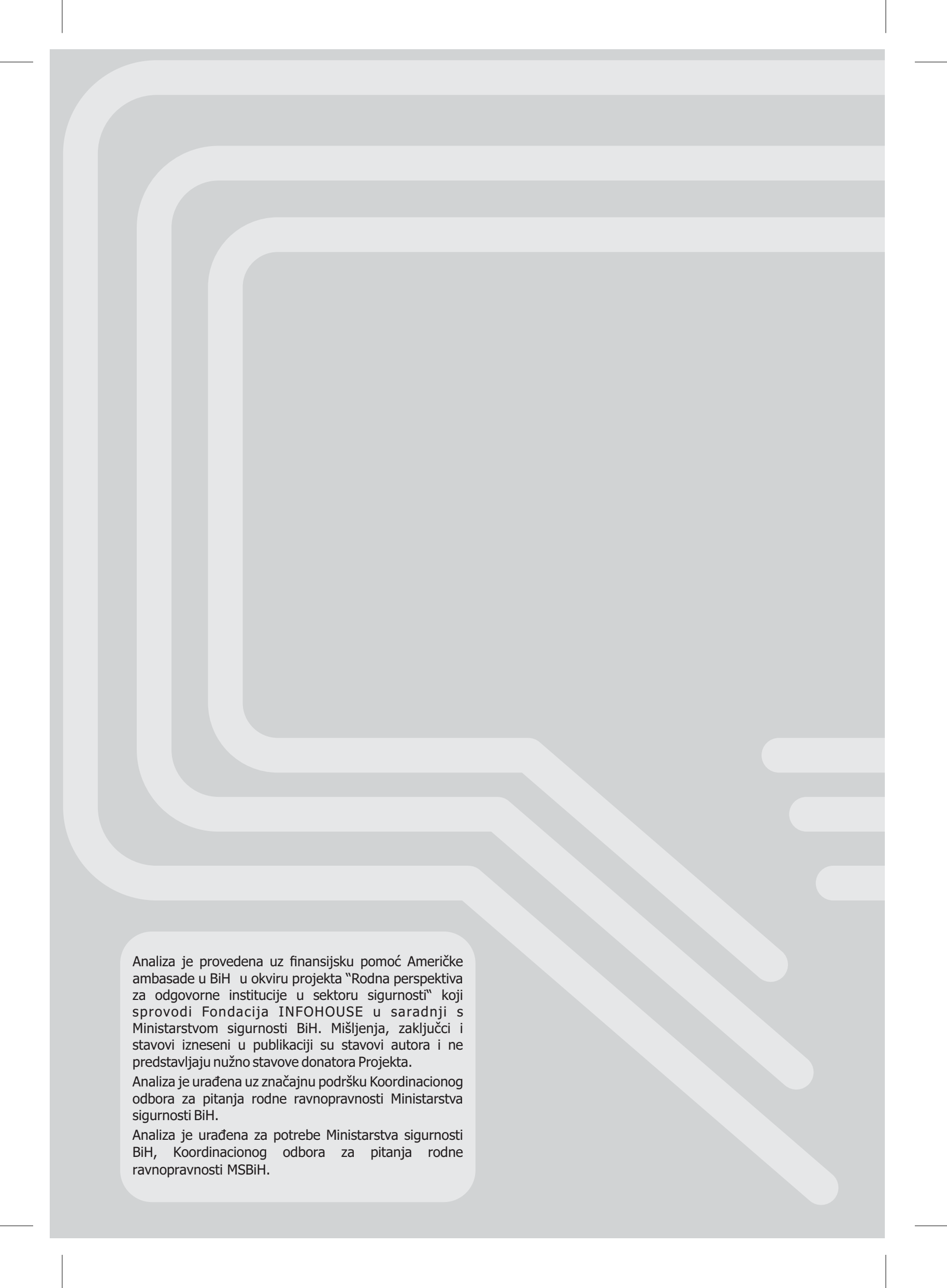
Autorica: Lejla Hodović

Sarajevo 2023



ŽENE I  
SIGURNOST  
2023





Analiza je provedena uz finansijsku pomoć Američke ambasade u BiH u okviru projekta "Rodna perspektiva za odgovorne institucije u sektoru sigurnosti" koji sprovodi Fondacija INFOHOUSE u saradnji s Ministarstvom sigurnosti BiH. Mišljenja, zaključci i stavovi izneseni u publikaciji su stavovi autora i ne predstavljaju nužno stavove donatora Projekta.

Analiza je urađena uz značajnu podršku Koordinacionog odbora za pitanja rodne ravnopravnosti Ministarstva sigurnosti BiH.

Analiza je urađena za potrebe Ministarstva sigurnosti BiH, Koordinacionog odbora za pitanja rodne ravnopravnosti MSBiH.

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

### Sadržaj

I. Uvod.....	5
II. Međunarodni i domaći pravni okvir.....	6
III. Analiza stanja .....	9
Analiza zakonskog i strateškog okvira .....	12
IV. Implementirane aktivnosti .....	17
Ministarstvo sigurnosti BiH .....	17
SIPA .....	23
GP BiH .....	24
V. Analiza upitnika.....	27
VI. Zaključak i preporuke.....	31
Aneks .....	33

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

### Skraćenice

AP UNSCR 1325 - Akcioni plan za implementaciju Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 u BiH  
APP - Agencija za policijsku podršku BiH  
ARS BiH MLJPI BiH – Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine  
BD BiH – Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine  
BiH – Bosna i Hercegovina  
DCAF - Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga  
DKPT BiH – Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH  
EU – Evropska unija  
FBiH – Federacija Bosne i Hercegovine  
GAP BiH – Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine  
GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit  
GP – Granična policija  
KO – Koordinacioni odbor za praćenje provedbe AP 1325 u BiH  
KO MS – Koordinacioni odbor Ministarstva sigurnosti BiH  
IOM - International Organization for Migration  
OSCE - Organization for Security and Co-operation in Europe  
PSOTC - Centar za obuku i podršku mirovnim operacijama  
RS – Republika Srpska  
SEESAC – Centar za kontrolu lakog naoružanja u jugoistočnoj i istočnoj Evropi  
SIPA – Državna agencija za istrage i zaštitu  
UN – Ujedinjene nacije  
UNSCR 1325 – Rezolucija UN 1325 „Žene, mir i sigurnost“  
VE – Vijeće Evrope  
ZoRS BiH – Zakon o ravnopravnosti spolova BiH

## I. Uvod

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u saradnji sa Fondacijom INFOHOUSE, a uz finansijsku podršku Američke ambasade u Bosni i Hercegovini (u nastavku teksta: BiH) implementira projekat „Rodna perspektiva za odgovorne institucije u sektoru sigurnosti“. Cilj programa je unapređenje kapaciteta institucija za uvođenje principa ravnopravnosti spolova, te usklađivanje zakona, zakonskih propisa i politika sa međunarodnim i domaćim standardima za ravnopravnost spolova, kao i donošenje posebnih, afirmativnih mjera.

Cilj analize je prikupljanje informacija o stavovima, iskustvima i potrebama službenica i službenika Ministarstva sigurnosti BiH u pogledu diskriminacije, seksualnog uznemiravanja, uznemiravanja na osnovu spola i mehanizama za djelovanje za ravnopravnost spolova u okviru Ministarstva. Analiza treba biti polazna osnova za usmjeravanje projektnih aktivnosti koje će se odnositi na podršku Ministarstvu sigurnosti BiH u pogledu ispunjenja obaveza iz Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, a u kontekstu donošenja programa mjera za postizanje ravnopravnosti spolova i to kroz:

- Podršku jačanju i daljem osnaživanju mehanizma za učinkovitu prevenciju i zaštitu od rodno uvjetovanog uznemiravanja i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu.
- Izradu Plana za uklanjanje uočenih rodni neravnopravnosti u određenom području u oblasti sigurnosti.

U cilju izrade analize kombinovane su sljedeće metode:

- **“Desk” analiza** relevantnog zakonskog i podzakonskog okvira, izvještaja o provedbi strategija, politika i godišnjih izvještaja o radu;
- Provođenje **online upitnika** sa uposlenicama/uposlenicima Ministarstva sigurnosti BiH, kako bi se stekla objektivna slika o stavovima, iskustvima, potrebama službenica i službenika Ministarstva sigurnosti BiH, kao i znanjima kojima raspolažu na temu diskriminacije, seksualnog uznemiravanja, uznemiravanja na osnovu spola i mehanizama za djelovanje za ravnopravnost spolova. Upitnik su ispunila 34 ispitanika/ispitanice, od čega je 26 (76%) ispitanica ženskog spola, i 8 (24%) ispitanika muškog spola.

Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine treba omogućiti čitateljima/cama, uvid u zakonski i podzakonski okvir koji reguliše relevantna pitanja iz oblasti rodne ravnopravnosti, a koji se direktno tiču nadležnosti Ministarstva, kao i da predstavi usvojene dokumente, uspostavljene mehanizme i realizirane aktivnosti. Također analiza daje uvid u nivo poznavanja diskriminacije, seksualnog uznemiravanja, uznemiravanja na osnovu spola i mehanizama za djelovanje za ravnopravnost spolova od strane uposlenika/ca Ministarstva.

## II. Međunarodni i domaći pravni okvir

### MEĐUNARODNI PRAVNI OKVIR ZA POSTIZANJE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

**Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena** (CEDAW) usvojena je na Generalnoj skupštini Ujedinjenih naroda 18. decembra 1979. godine, kao prvi sveobuhvatni međunarodno priznati dokument o pravima žena. Na snagu je stupila, kao međunarodni ugovor, 03. septembra 1981. godine, nakon što ju je ratificiralo dvadeset zemalja. Trenutno, 187 zemalja članica Ujedinjenih naroda pristupilo Konvenciji, a među njima je i BiH. Važno je napomenuti da je Konvencija o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine, te da se primjenjuje direktno i ima prioritet nad domaćim zakonima.

Konvencija naglašava principe koje država mora garantirati u uživanju ljudskih prava i osnovnih sloboda, te u osiguranju jednakih mogućnosti za žene u napredovanju na svim poljima. Konvencija predstavlja poziv državama potpisnicama da poduzmu odgovarajuće mjere za eliminaciju diskriminacije nad ženama od pojedinaca, institucija ili poduzeća, kako na socijalnom, kulturnom, ekonomskom, političkom i građanskom, tako i na bilo kojem drugom polju života. Konvencija je podijeljena u 16 članova a odnosi se na deset glavnih oblasti, koje obuhvaćaju: jednaka prava žena na učešće u političkom i javnom životu, uključujući pravo glasa kao i kandidiranje na izborima, sudjelovanje u formuliranju i donošenju vladinih politika kao i obavljanju javnih funkcija, te jednako pravo žena u predstavljanju država na međunarodnom nivou, obrazovanju, obukama i jednake mogućnosti napredovanja u karijeri, jednaka prava u zadržavanju i mijenjanju državljanstva, u zapošljavanju, uključujući pravo na rad, pravo na jednake mogućnosti pri zapošljavanju, napredovanju i sigurnosti posla, te korištenju beneficija i druge.

Godine 1982. godine uspostavljen je Komitet za eliminaciju svih oblika diskriminacije nad ženama u svrhu praćenja primjene Konvencije. Države koje su ratificirale Konvenciju dužne su podnositi periodične izvještaje ovom komitetu. UN Komitet razmotrio je Šesti periodični izvještaj BiH o implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena na 74. zasjedanju, održanom 30. oktobra 2019. godine u Ženevi. Na osnovu prezentovanog izvještaja, CEDAW Komitet dao je Zaključne napomene na Šesti periodični izvještaj, koje sadrže preporuke za unapređenje položaja i eliminisanje diskriminacije žena po svim članovima CEDAW Konvencije<sup>1</sup>.

Godine 1999. Generalna skupština UN-a usvojila je Opcioni protokol, koji je otvoren za pristupanje. Bosna i Hercegovina je pristupila i ratificirala Opcioni protokol.

**Pekinška deklaracija i Platforma za akciju** je usvojena na Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama, koja je održana 15. septembra 1995. godine. Pekinška deklaracija polazi od principa da su ženska prava ljudska prava i smatra da je neophodno preduzeti široke institucionalne promjene kako bi se smanjili vojni izdaci i omogućila globalna promocija ljudskih prava i nenasilnog rješavanja konflikta. Deklaracija također smatra da je neophodno obezbijediti učešće žena u procesima zaključivanja mira i rješavanja konflikta, kao i zaštitu žena u ratnim područjima i izbjegličkim logorima.

<sup>1</sup> [https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2020/06/BOS\\_CEDAW-C-BIH-Concluding-Observations-6\\_AsAdopted.pdf](https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2020/06/BOS_CEDAW-C-BIH-Concluding-Observations-6_AsAdopted.pdf)

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija, kao tijelo odgovorno za međunarodni mir i sigurnost, usvojilo je 31.10.2000. godine **Rezoluciju 1325 „Žene, mir i sigurnost“**. Rezolucija 1325 je prva Rezolucija Vijeća sigurnosti koja se konkretno bavi uticajem rata na žene i djevojčice i ženskim doprinosom rješavanju konflikta i održivom miru. Naročit značaj Rezolucije 1325 je u tome što poziva na povećanje učešća žena u procesima donošenja odluka, sprečavanju konflikata, post-konfliktnim procesima, mirovnim pregovorima i mirovnim operacijama. Rezolucija ukazuje i na posebne potrebe žena i djevojčica u toku ratnih sukoba, potrebu njihove zaštite, te sprečavanje i kažnjavanje seksualnog i svakog drugog nasilja nad ženama. Rezolucija 1325, naročito ističe da su žene i djevojčice posebno ranjiva grupa za vrijeme ratnih sukoba, što zahtijeva povezanu zaštitu za žene i djevojčice, što je također istaknuto donošenjem UN Rezolucije 1820 (2008) „Seksualno nasilje u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama“, UNSCR 1888 „Zaštita žena i djevojčica od seksualnog nasilja u oružanim sukobima“ (2009) i UNSCR 1889 „Zaštita žena i djevojčica u post-konfliktnim situacijama (2009)“.

**Konvencija Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici** – Istanbulska konvencija<sup>2</sup> iz 2011. godine, koju je BiH ratificirala 2013.g. je prvi pravni obavezujući i sveobuhvatni međunarodni mehanizam za borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Konvencija pruža nov i detaljan međunarodno pravni okvir za djelotvornije iskorjenjivanje porodičnog nasilja i nasilja nad ženama.

### DOMAĆI PRAVNI OKVIR ZA POSTIZANJE RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

**Ustav Bosne i Hercegovine i entitetski ustavi** sadrže opću zabranu diskriminacije, pa tako i zabranu diskriminacije na osnovu spola. Ustav Bosne i Hercegovine inkorporira pojedine Konvencije koje se tiču ravnopravnosti spolova u pravni sistem Bosne i Hercegovine.

**Zakon o ravnopravnosti spolova**<sup>3</sup> usvojen je 2003. g. i predstavlja najvažniji instrument za razvijanje svijesti o pitanjima ravnopravnosti spolova i uvođenje principa ravnopravnosti spolova u javne politike i propise. Izmjenama i dopunama Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini<sup>4</sup>, redefinisane su odredbe, pojmovi i definicije Zakona, koji su usklađeni sa međunarodnim standardima i direktivama iz ove oblasti, a radi njegove jednostavnije primjene u praksi.

**Izborni zakon Bosne i Hercegovine** usaglašen je sa ZoRS, te u članu 4.19, stav 4, propisuje da ravnopravna zastupljenost spolova postoji u slučaju kada je jedan od spolova zastupljen s najmanje 40% od ukupnog broja kandidata na listi. Pored obaveznog postotka, kvota je uvela i obavezni poredak pri rangiranju.

**Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine**<sup>5</sup> je strateški dokument koji sadrži strateške ciljeve, programe i mjere za ostvarivanje ravnopravnosti spolova u svim oblastima društvenog života i rada, u javnoj i privatnoj sferi. On daje smjernice za izradu godišnjih operativnih planova na entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou. GAP BiH navodi da Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1325 i Rezolucija Evropskog parlamenta o učešću žena u mirnom rješavanju sukoba (2000/2025(INI)) daju upute i smjernice državama članicama za preduzimanje odgovarajućih mjera kako bi unaprijedili položaj žena u društvu i spriječili

<sup>2</sup> [https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2014/01/CAHVIO\\_B.pdf](https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2014/01/CAHVIO_B.pdf)

<sup>3</sup> „Službeni glasnik BiH“ br. 16/03.

<sup>4</sup> „Službeni glasnik BiH“ br.102/09.

<sup>5</sup> „Službeni glasnik BiH“ br. 23/01, 07/02, 09/02, 20/02, 25/02, 04/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13 i 07/14.

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

svaki oblik nasilnog rješavanja problema. U toku je priprema novog, četvrtog po redu, Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine za period 2022-2026. godine.

U okviru obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela ratifikacijom UNSCR 1325, usvojena su i realizirana tri **akciona plana za implementaciju UNSCR 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini.**

Prvi akcioni plan za implementaciju Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 u BiH (u daljem tekstu: AP UNSCR 1325 u BiH) za period 2010–2013. usvojen je odlukom Vijeća ministara BiH 2010. godine. S obzirom na to da je ovo bio prvi akcioni plan za implementaciju UNSCR 1325 u regiji, BiH je usvajanjem plana napravila značajan iskorak u odnosu na sve zemlje regije kada su u pitanju implementacija UNSCR 1325 i posvećenost da se radi na temama koje ona obuhvata.

Uporedo s usvajanjem prvog AP, Vijeće ministara BiH odlukom je uspostavilo Koordinacioni odbor (u daljem tekstu: KO) za praćenje implementacije AP UNSCR 1325 u BiH. KO se u svom prvom sazivu sastojao od predstavnika 11 institucija, pri čemu su među predstavnicima dominirale institucije iz sektora odbrane i sigurnosti. Nosiocem implementacije AP UNSCR 1325 u BiH imenovana je Agencija za ravnopravnost spolova BiH Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH. Članicom KO imenovana je i jedna predstavnica organizacije civilnog društva.

Drugi AP UNSCR 1325 u BiH Vijeće ministara BiH usvojilo je odlukom Vijeća ministara BiH 2014. godine, a odnosio se na period 2014–2017. Usvojeni AP UNSCR 1325 u BiH sadržao je integrirane preporuke i nalaze evaluacije prvog AP UNSCR 1325 u BiH. Nakon donošenja plana imenovan je novi sastav KO, koji je koordinirao i vršio monitoring provedbe AP.

Vijeće ministara BiH usvojilo je treći Akcioni plan za implementaciju UNSCR 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u BiH za period 2018–2022. godine u augustu 2018. godine. Odlukom Vijeća ministara uspostavljen je KO za nadzor nad provođenjem akcionog plana u augustu 2019. godine. U članstvo KO, na prijedlog ARS BiH MLJPI BiH, većinom su nominirane osobe koje su bile članovi/ce i prethodnog KO<sup>6</sup>.

Treći AP, pored segmenata koji su preuzimani iz prethodnih planova, sadrži dio posvećen analizi ljudske (humane) sigurnosti kroz prizmu rodne ravnopravnosti, koji uključuje segmente o trgovini ljudima, žrtvama seksualnog nasilja i drugim ratnim zločinima, nagaznim minama, te se dotiče prirodnih katastrofa, migracija, nasilnog ekstremizma, malokalibarskog i lakog oružja.

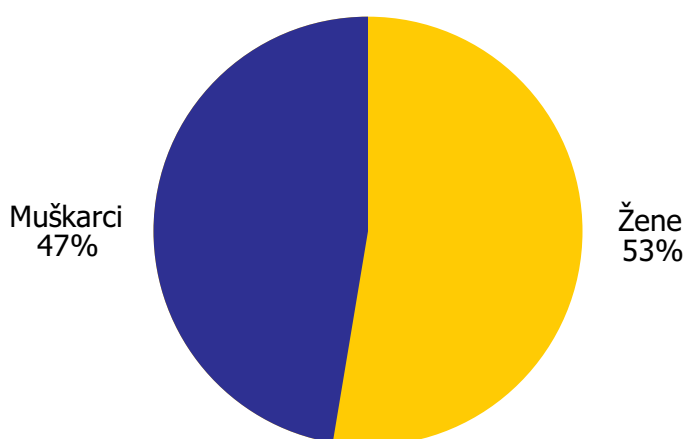
<sup>6</sup> Ministarstvo odbrane BiH; Oružane snage BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA); Granična policija BiH (GP); Direkcija za koordinaciju policijskih tijela; Agencija za policijsku podršku; Ured parlamentarnog vojnog povjerenika; Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH; Centar za uklanjanje mina; Gender centar Federacije BiH; Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova; Federalna uprava policije. U ime nevladinog sektora u trećem sazivu KO imenovane su Udruženje "Lara" iz Bijeljine i Udruženje "Žene sa Une" iz Bihaća.



### III. Analiza stanja

Broj zaposlenih u **Ministarstvu sigurnosti BiH u 2022. godini** iznosio je 170, od čega je 90 žena, što je 53% u odnosu na 80 muškaraca, tj. 47%. Pomoćnika/ca ministara je ukupno 9 (3 žene i 6 muškaraca, što je 33% žena), na poziciji šefova/ica odsjeka su 22 osobe (11 žena i 11 muškaraca, odnosno 50% žena). Ukupan broj stručnih savjetnika/ca je 29 (20 žena i 9 muškaraca, odnosno 70% žena), viših stručnih saradnika/ca je 20 (13 žena i 7 muškaraca, odnosno 65% žena), stručnih saradnika/ca je 21 (13 žena i 8 muškaraca, odnosno 62% žena), i zaposlenika/ca je 58 (29 žena i 29 muškaraca, odnosno 50% žena). Navedeni statistički podaci, razvrstani po spolu, su prilično ujednačeni tokom godina<sup>7</sup>.

**Zaposleni u Ministarstvu sigurnosti BiH u 2022. godini**



**U Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (SIPA)** je zaposleno 73,29% muškaraca i 26,71% žena. Na nivou policijskih službenika/ca zaposleno je 83,63% muškaraca i 16,37% žena, što predstavlja blago kontinuirano povećanje na godišnjem nivou. Viših inspektorica je 17%, a samostalnih inspektorica je 6%, dok i dalje nijedna žena nije na rukovodećim pozicijama u činu „glavni inspektor“. U ukupnom broju državnih službenika/ca zastupljeno je 48,48% muškaraca i 51,52% žena, dok je u ukupnom broju zaposlenika 41,67% muškaraca i 58,33% žena. Na pozicijama rukovodećih policijskih službenika/ca je 97,62% muškaraca i 2,38% žena, dok je u ukupnom broju rukovodećih državnih službenika/ca zastupljeno 57,1% muškaraca i 42,9% žena. Navedena statistika obuhvata period do 01.06.2022. godine.

**U Graničnoj policiji BiH (GP BiH)** zaposleno je 46 državnih službenika/ca, od toga 28 žena (60,87%). Zaposlenika ima 155 od toga 108 žena (69,68%). Od ukupno 1.944 policijskih službenika/ca u GP BiH 185 je žena (9,52%). Od 14 policijskih službenika/ca u činu „glavni inspektor“ 2 su žene (14,3%). Smanjen je procenat učešća žena u činu „inspektor“ sa 15 na 9, ali je povećan u činu „viši inspektor“ sa 6 na 10. Povećan je broj žena u činu „samostalni inspektor“ sa 2 na 3. Što se tiče ostalih činova, omjer žena i muškaraca je ostao isti ili je došlo do neznatnog smanjenja ili povećanja u odnosu na period prije 2022. godine<sup>9</sup>.

<sup>7</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

<sup>8</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina.

<sup>9</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina.

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

**U Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH (DKPT BiH)**, u ukupnom broju državnih službenika/ca su 32 žene (62,6%). Od ukupnog broja zaposlenika/ca 26 je žena (65%). U DKPT BiH zaposlene su 52 policijske službenice ili 6,96% (najviše žena je na pozicijama policajaca i starijih policajaca). Na pozicijama u činu „glavni inspektor“, „samostalni inspektor“ i „viši inspektor“ nema žena, dok je u činu „inspektor“ zastupljeno 11,53% žena. Podaci upućuju na blagi trend povećanja zastupljenosti policijskih službenica. Također, prema posljednjem konkursu za prijem 50 kadeta u 2022. godini primljeno je 7 žena (14%) koje su trenutno na obuci u Agenciji za školovanje i usavršavanje kadrova (nisu uvrštene u ovaj procenat zastupljenosti do završetka obuke).<sup>10</sup>

Na dan 31.12.2019. godine, u **Službi za poslove sa strancima**, broj zaposlenih je iznosio 238, što je predstavljalo smanjenje u broju zaposlenih u odnosu na 2018. godinu kada je zaposlenih bilo 241.<sup>11</sup> Pregled zaposlenih prema spolnoj strukturi prikazan je tabelarno:

Služba za poslove sa strancima, 2019. godina	Ukupno	Žene	Žene u %
Uposlenik/Zaposlenik/Namještenik	109	34	31%
Stručni saradnik	14	9	64%
Viši stručni saradnik	65	31	48%
Stručni savjetnik	21	8	38%
Šef Odjela/ Odsjeka	23	4	17%
Rukovodeći državni službenici	3	0	0%
Imenovana lica	3	0	0%
<b>UKUPNO</b>	<b>238</b>	<b>86</b>	<b>36%</b>

U **Agenciji za školovanje i stručno usavršavanje kadrova** na kraju 2021. godine bilo je zaposleno, 44 osoba, i to 2 imenovana lica, jedan rukovodeći državni službenik, 7 šefova unutarnjih organizacionih jedinica, 19 stručnih savjetnika, 2 viša stručna saradnika, 2 stručna saradnika i 11 zaposlenika.<sup>12</sup>

Na osnovu dostupnih podataka, u **Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja**, od sistematizovanih 52 radna mjesta, u 2021. godini bilo je zaposleno njih 28 i to 2 imenovana lica, 2 rukovodeća državna lica, 4 šefa Odsjeka, 8 stručnih savjetnika, 3 viša stručna savjetnika i 9 zaposlenika. Prema spolu, zaposleno je 13 osoba ženskog spola i 15 osoba muškog spola.<sup>13</sup>

U 2020. godini, u **Agenciji za policijsku podršku** bilo je zaposleno 34 osoba i to 2 imenovana lica, 22 državna službenika i 10 zaposlenika. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije za policijsku podršku iz 2016. godine predviđeni broj zaposlenih je 48.<sup>14</sup>

Prema podacima MS BiH iz 2021. godine **zastupljenost policijskih službenica u UN mirovnim misijama** (Južni Sudan i Cipar) je iznosila u prosjeku oko 50%. U misiji Južni Sudan bila su raspoređena 4 policijska službenika/ce od toga jedna policijska službenica, što je iznosilo 25%. Na Cipru je od ukupno 8 članova/ica kontingenta bilo 5 žena, što je iznosilo 62,5%. Podaci iz 2022. godine pokazuju smanjenje ovog procenta u obje misije. U 2022. godini u policijskom kontingentu BiH u Južnom Sudanu je raspoređeno 13 policijskih

<sup>10</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina.

<sup>11</sup> Izvještaj o radu Službe za poslove sa strancima za 2019. godinu, april 2020. godine

<sup>12</sup> Izvešće o radu Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova za 2021. godinu, rujan 2022.

<sup>13</sup> Izvještaj o radu Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja za 2021. godinu, 31.12.2021. godine

<sup>14</sup> Program rada Agencije za policijsku podršku za 2021. godinu, decembar 2020. godine

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

službenika i nema pripadnica ženskog spola. Na Cipru se nalazi ukupno 7 policijskih službenika/ca, od toga 2 policijske službenice ili 28,57%.

Kada je u pitanju cjelokupan period implementacije AP 1325 2018 - 2022. godina, zastupljenost policijskih službenica u mirovnim misijama je iznosila od 30% do 35% i kontinuirano se povećava, zahvaljujući primjeni afirmativne mjere o potrebnom prethodnom iskustvu koju MS BiH primjenjuje još od 2008. godine.<sup>15</sup>

<b>Pregled zaposlenih u Ministarstvu sigurnosti – podaci za 2022. godinu<sup>16</sup></b>			
	<b>Ukupno</b>	<b>Žene</b>	<b>Žene u %</b>
<b>Ministarstvo sigurnosti</b>	<b>170</b>	<b>90</b>	<b>53%</b>
Pomoćnika/ca ministara	9	3	33%
Šefovi/ce odsjeka	22	11	50%
Stručni savjetnici/ce	29	20	70%
Viših stručnih saradnika/ca	20	13	65%
Stručnih saradnika/ca	21	13	62%
Zaposlenika/ca	58	29	50%
<b>Državna agencija za istrage i zaštitu SIPA</b>			<b>26,71%</b>
Policijski službenici/ce			16,3%
Rukovodeći policijski službenici/ce			2,38%
Viši inspektori/ce			17%
Samostalni inspektori/ce			6%
Glavni inspektor/ica			0%
Državni službenik/ca			51,52%
Rukovodeći državni službenik/ca			42,9%
Zaposlenika/ca			58,33%
<b>Granična policija BiH</b>	<b>46</b>	<b>28</b>	<b>60,87%</b>
Državni službenik/ca	46	28	60,87%
Zaposlenika/ca	155	108	69,68%
Policijski službenici/ce	1944	185	9,52%
P. s. u činu "glavni inspektor"	14	2	14,3%
P. s. u činu "viši inspektor"		10	
P. s. u činu "inspektor"		9	
P. s. u činu "samostalni inspektor"		3	
<b>Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH (DKPT BiH)</b>			
Državni službenik/ca		32	62,6%
Zaposlenika/ca		26	65%
Policijski službenici/ce		52	6,96%
P. s. u činu "glavni inspektor"		0	0%
P. s. u činu "viši inspektor"		0	0%
P. s. u činu "samostalni inspektor"		0	0%
P. s. u činu "inspektor"			11,53%
<b>UN Mirovne misije (Južni Sudan i Cipar)</b>			<b>50%</b>
Južni Sudan	13	0	0%
Cipar	7	2	28,57%

<sup>15</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina.

<sup>16</sup> Podaci preuzeti iz dokumenta Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina.

## Analiza zakonskog i strateškog okvira

Ministarstvo sigurnosti BiH je 2.12.2020. godine donijelo **Odluku o imenovanju Koordinacionog odbora Ministarstva sigurnosti BiH u vezi sa primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova BiH**, kojom su definisane aktivnosti ovog Ministarstva u vezi s primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH i Gender akcionog plana BiH.

Odlukom je definisano imenovanje kontakt osoba za pitanja rodne ravnopravnosti u svakoj organizacionoj jedinici MS, ali su definisane „i druge aktivnosti u cilju unapređenja, promocije i zaštite ravnopravnosti spolova kao i garantiranja jednakih mogućnosti i ravnopravnog tretmana svih osoba bez obzira na spol<sup>17</sup>. Odlukom je određeno da sastav Koordinacionog odbora čine kontakt osobe za pitanja ravnopravnosti spolova iz svih organizacionih jedinica MS.

U nadležnosti Koordinacionog odbora je slijedeće:

- o Dostavljanje na razmatranje i usvajanje, godišnjeg objedinjenog izvještaja ministru sigurnosti, sa prijedlogom mjera za poboljšanje stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu.
- o Po odobrenju ministra, dostavljanje izvještaja sa prijedlogom mjera i rukovodiocima organizacionih jedinica.
- o Godišnja organizacija sastanka sa kontakt osobama imenovanim u upravnim organizacijama u sistemu MS.
- o Predlaganje obuka za kontakt osobe u cilju stručnog usavršavanja, kao i sudjelovanje u pripremi i realizaciji samih obuka.
- o Traženje donatorskih sredstava za realizaciju pojedinih mjera predviđenih u izvještajima.
- o Saradnja sa predstavnicima civilnog društva, udruženjima, međunarodnim organizacijama u cilju razmjene informacija, znanja, iskustva i primjera dobre prakse iz oblasti ravnopravnosti spolova.
- o Promocija, podizanje svijesti i znanja o važnosti razumijevanja i primjene rodnog aspekta u svim segmentima rada MS.

Na osnovu odredbi Odluke o imenovanju Koordinacionog odbora MS BiH u vezi sa primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, usvojen je i **Poslovník o radu Koordinacionog odbora Ministarstva sigurnosti/bezbjednosti Bosne i Hercegovine u vezi sa primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini**, te **Plan rada s ciljem unapređenja kapaciteta za uvođenje principa ravnopravnosti spolova u rad Ministarstva**, uključujući usklađivanje politika, zakona i drugih propisa.<sup>18</sup>

Koordinacioni odbor MS kontinuirano realizuje aktivnosti predviđene Odlukom o imenovanju, a u skladu sa Poslovníkom o radu, kako na usklađivanju politika, zakona i drugih akata sa međunarodnim i domaćim standardima za ravnopravnost spolova,

<sup>17</sup> Odluka o imenovanju Koordinacionog odbora MS BiH u vezi sa primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, 12-50-8431-9/20 od 2.12.2020. godine

<sup>18</sup> Nacrt – Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine za period 2023-2027. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

primjenom rodno osjetljivog jezika u praksi, rodno-odgovornom statistikom, edukativnim i promotivnim aktivnostima, tako i uvođenjem afirmativnih mjera.

U cilju implementacije Projekta „Rodna perspektiva za odgovorne institucije u sektoru sigurnosti“, finalizirano je potpisivanje Memoranduma o saradnji sa Fondacijom INFOHOUSE iz Sarajeva.

Tokom 2022. godine realizovane su radionice za članice i članove Koordinacionog odbora Ministarstva sigurnosti BiH i to na teme:

- o „Predrasude i stereotipi o ravnopravnosti spolova, domaće i međunarodno zakonodavstvo“,
- o Rodna perspektiva i sektor sigurnosti“- rodno zasnovana diskriminacija, nasilje u porodici i nasilje prema ženama
- o „Integrisanje rodne ravnopravnosti u strategije i javne politike u sektoru sigurnosti “
- o „Unapređenje postojećih mehanizama“
- o „Podizanje svijesti u cilju razvijanja minikampanje MSBIH - Predrasude i stereotipi o ravnopravnosti spolova i uloga rodne perspektive u reformi sektora sigurnosti“.

Realizacija radionica je rezultirala prepoznavanjem potrebe za uvođenjem rodne perspektive i unapređenje stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti BiH, ali i ukazala na potrebu finaliziranja nacrta Politike o rodnoj ravnopravnosti.

### Relevantni zakonski okvir:

- o **Zakon o graničnoj kontroli**<sup>19</sup> – u velikoj mjeri usklađen sa EU zakonodavstvom
- o **Zakon o strancima**<sup>20</sup> – u velikoj mjeri usklađen sa EU zakonodavstvom, usklađen sa ZORS
- o **Zakon o azilu**<sup>21</sup> – u velikoj mjeri usklađen sa EU zakonodavstvom, usklađen sa ZORS
- o **Zakon o graničnoj kontroli** – usklađen sa EU zakonodavstvom, usklađen sa ZORS .

U završnoj fazi je rad Radne grupe za Izmjene i dopune **Zakona o strancima**. U radnim grupama koje se osnivaju pri MS BiH participiraju i predstavnici Granične policije BiH.

Aktom broj:04-02-2-9710-1/20 od 25.12.2020. godine, a na osnovu člana 61 . stav (2) Zakona o upravi („Službeni glasnik BiH“ br., 32102, 102109 i 72117), člana 13. stav (2) Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH („Službeni glasnik BiH“ br., 32110) i člana 86e. Zakona o radu institucija BiH („Službeni glasnik BiH“ br. 26104,7104,48105,60110, 32113 i 93117) i člana 6. Odluke o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, ministar sigurnosti donio je Odluku o imenovanju savjetnice za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu. Savjetnica je imenovana na period od četiri godine počevši od dana donošenja ove Odluke.

Također, ministar sigurnosti je aktom broj: 04-02-2-9710/20 od 25.12.2020. godine, donio: Odluku o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola.

<sup>19</sup> Zakon o graničnoj kontroli («Službeni glasnik BiH» broj 53/09 i 54/10)

<sup>20</sup> Zakon o strancima ("Sluzbeni glasnik BiH", broj 88/15) i Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o strancima ("Sluzbeni glasnik BiH", broj 34/21)

<sup>21</sup> Zakon o azilu ("Sluzbeni glasnik BiH" broj 11/16) i Ispravka Zakona o azilu ("Sluzbeni glasnik BiH" broj 16/16)

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

Prva obuka/sastanak, u organizaciji Agencije za ravnopravnost spolova BiH/MLJPBiH je organizovana 2022. godine uz prisustvo svih imenovanih savjetnika/ca u institucijama BiH. Među zaključcima sa sastanka ističe se i zaključak o definisanju i jačanju uloge savjetnika/ce za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu. Naime u "Vodiču za poduzimanje efikasnih mjera za sprečavanje uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu u institucijama BiH," koji je dio "Informacije o mehanizmima za efikasnu prevenciju i zaštitu od uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja", usvojene od strane Savjeta ministara BiH, uloga savjetnika/ce nije dovoljno precizirana i jasno objašnjena, te postoji potreba za jasnijim definisanjem uloge, ovlaštenja i odgovornosti imenovanih savjetnika/ca.

U skladu sa Odlukom o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola Ministarstva sigurnosti BiH, Odlukom o imenovanju Savjetnice za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu, i Odlukom o dopuni Odluke broj:04-02-2-9710-2/20 od 12.04.2022. godine o imenovanju zamjenice savjetnice za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola, donešen je i Plana rada 2022-2024. godina

Također u toku je i izrada Pravilnika o sprečavanju i zaštiti od svih oblika diskriminacija u MSBiH kao i Smjernica ili uputstva o načinu evidentiranja i praćenja eventualnih prijava.

### Relevantni strateški okvir:

**„Strategija i Akcioni plan integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period 2019 – 2023. godina“** koja je usklađena je sa principima ravnopravnosti spolova. Usvojena početkom 2020. godine.<sup>22</sup>

- o **Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH za period 2020-2023.,** januar 2020. godine<sup>23</sup>
- o **Akcioni plan provođenja Strategije suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini (2020–2023)**<sup>24</sup>
- o **Strategija u oblasti migracija i azila Ministarstva sigurnosti BiH za period 2016-2020.**<sup>25</sup> prepoznala je ranjive kategorije i rizične grupe. Uspostavljeno je Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u BiH kao stalno tijelo zaduženo za koordiniranje aktivnosti između nadležnih institucija koje se bave pitanjima migracija i azila u BiH. U slučaju nastanka ili očekivanja vanrednih kriznih situacija u oblasti migracija Koordinaciono tijelo djeluje i kao Operativni štab za pitanja migracija u BiH te u tom slučaju u njegov sastav ulaze i predstavnici štabova sa nivoa entiteta i Brčko Distrikta BiH.<sup>26</sup>
- o **Strategija u oblasti migracija i azila i akcioni plan (2021-2025. godina)**<sup>27</sup> upućena je na usvajanje Vijeću ministara 10.01.2022. godine, a usvojena je u decembru 2022. godine. Strategija je prepoznala niz mjera i aktivnosti na unapređenju zaštite ranjivih skupina migranata i tražilaca azila kojima bi se trebali unaprijediti mehanizmi

<sup>22</sup> Strategija i Akcioni plan integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period 2019 – 2023. godina, Ministarstvo sigurnosti BiH, 2020. godina.

<sup>23</sup> Strategija suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH za period 2020-2023, Vijeće ministara BiH, 2020. godina

<sup>24</sup> Akcioni plan provođenja Strategije suprotstavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini (2020–2023), Vijeće ministara BiH, 2020. godina

<sup>25</sup> Strategija u oblasti migracija i azila Ministarstva sigurnosti BiH za period 2016-2020, Ministarstvo sigurnosti BiH, 2016. godina.

<sup>26</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

<sup>27</sup> Strategija u oblasti migracija i azila za period 2021 - 2025. godine, Vijeće ministara, decembar 2022. godine

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

zaštite ovih kategorija (donošenje smjernica za zaštitu i postupanje sa ranjivim kategorijama migranata i tražilaca azila, poboljšanje uslova prihvata, obuka službenika za postupanje s ranjivim kategorijama, itd.).<sup>28</sup>

- o **Strategija za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015-2020)**<sup>29</sup>
- o **Migracioni profil Bosne i Hercegovine za 2021. godinu**<sup>30</sup> – Izvori i metodologija prikupljanja podataka proistekli su iz Odluke o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti BiH u kojoj je naglašeno da izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene. Izvještaj sadrži podatke po spolnoj strukturi, o broju izdatih viza na granici (84% muškarci, 16% žene), odobrenih privremenih boravaka u BiH (56% muškarci, 44% žene), odobrenih stalnih boravaka u BiH (41% muškarci, 59% žene). – juli 2022. godine
- o **Informacija o stanju u oblasti migracija u BiH za 2020. godinu**<sup>31</sup> – usvojena u julu 2021. godine
- o **Informacija o stanju u oblasti migracija u BiH za 2021. godinu**<sup>32</sup> – usvojena u julu 2022. godine
- o **Program obuke u oblasti imigracija i azila 2022-2025.** – sadrži tematske cjeline posvećene postupanju sa ranjivim kategorijama
- o **Strategija Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma (za period 2021-2026.) i Akcioni plan za provođenje Strategije**<sup>33</sup>, koja je u postupku usvajanja.
- o Vijeće ministara BiH je usvojilo **Strategiju za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini 2021-2024 i Akcioni plan Strategije**<sup>34</sup>. U okviru strateškog cilja 2, planiran je srednjoročni cilj: Integrisati rodnu perspektivu u mjere za kontrolu SALW-a.

### Ostali dokumenti:

- o ARS BIH/MLJPI, u saradnji sa bh. inicijativom žena, je učestvovala u izradi Protokola Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva sigurnosti BiH kako bi se omogućio smještaj žena u pokretu, žrtava nasilja, te aktivnostima kojima bi se informacije o zaštiti žena načinile dostupnim, novembar 2021. godine<sup>35</sup>
- o "Minimalni standardi i kriteriji za odabir nevladinih organizacija koje pružaju smještaj i pomoć žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini"<sup>36</sup> koji je izrađen u okviru PaCT projekta GIZ. Osnovna svrha dokumenta je da se postave osnove za pomoć žrtvama

<sup>28</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

<sup>29</sup> Strategija BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015-2020), Vijeće ministara, 2015. godine

<sup>30</sup> Migracioni profil BiH za 2021. godinu, Ministarstvo sigurnosti, juni 2022. godine

<sup>31</sup> Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu, Ministarstvo sigurnosti, maj 2021. godine

<sup>32</sup> Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za 2021. godinu, Ministarstvo sigurnosti, juli 2022. godine

<sup>33</sup> Nacrt Strategije Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma za period 2021– 2026. godina, Ministarstvo sigurnosti BiH

<sup>34</sup> Strategiju za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini 2021-2024 i Akcioni plan Strategije, Vijeće ministara, februar 2021.

<sup>35</sup> Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine za period 2023-2027. godina

<sup>36</sup> Minimalni standardi i kriteriji za odabir nevladinih organizacija koje pružaju smještaj i pomoć žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo sigurnosti, februar 2022. godine

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

trgovine ljudima te pruži neophodna pomoć prilikom identifikacije, smještaja u sklonište te boravka u istom. Dakle sama svrha dokumenta je da se unaprijedi pomoć i zaštita žrtava trgovine ljudima u samim skloništima kojima upravljaju nevladine organizacije. Dokument je objavljen na web stranici ministarstva.

- o Odluka o dodjeli sredstava za sufinansiranje projekta obilježavanja evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima<sup>37</sup>, 18. oktobra 2022. godine.
- o Pravilnik o postupku upućivanja pripadnika policijskih službi u BiH u operacije podrške miru i druge aktivnosti u inostranstvu, izboru i obuci, pravima, obavezama odgovornostima, postupanju pripadnika policijskih službi tokom trajanja operacije podrške miru i po povratku iz operacije podrške miru, o pravima, obavezama i odgovornostima komandanta kontingenta<sup>38</sup> – Afirmativna mjera kojom je smanjen broj potrebnih godina radnog iskustva, kao jednog od glavnih kriterija za prijavu za upućivanje u mirovne misije, sa 8 na 5 godina za žene se primjenjuje od 2008. godine, korištenje ove afirmativne mjere kontinuirano doprinosi povećanju broja žena u mirovnim misijama UN-a. Ministarstvo odbrane BiH također koristi afirmativnu mjeru odnosno preporuku da se prilikom svakog prijema kandidata u profesionalnu vojnu službu, od ukupnog broja primljenih kandidata primi 10% žena, u skladu sa listama uspješnosti.
- o Program razvoja sistema zaštite i spašavanja na nivou institucija i organa BiH za period 2018-2022. godine<sup>39</sup> u koji je integrisana rodna komponenta.
- o Sektor za zaštitu i spašavanje MS BiH je izradio Program razvoja sistema zaštite i spašavanja institucija i organa BiH i Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa 2021-2025. koji su dostavljeni Vijeću ministara BiH na razmatranje i usvajanje. Navedeni dokumenti uključuju prioritetne obaveze, pomoć i podrška ranjivim kategorijama sa aspekta strateškog planiranja. Korišten je rodno osjetljiv jezik.<sup>40</sup>
- o Integracija rodne perspektive u zaštitu i spašavanje i smanjenje rizika od katastrofa<sup>41</sup>, Analiza i Check-lista za uvođenje principa rodne ravnopravnosti u djelokrug rada institucija zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini koju je provela Fondacija Cure, financirano kroz IPA DRAM program – finansirala Evropska unija, novembar 2019. godine.

---

<sup>37</sup> Odluka o dodjeli sredstava za sufinansiranje projekta obilježavanja evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima, Službeni glasnik BiH, broj 4/23.

<sup>38</sup> Pravilnik o postupku upućivanja pripadnika policijskih službi u Bosni i Hercegovini u operacije podrške miru i druge aktivnosti u inostranstvu, izboru i obuci, pravima, obavezama odgovornostima, postupanju pripadnika policijskih službi tokom trajanja operacije podrške miru i po povratku iz operacije podrške miru, o pravima, obavezama i odgovornostima komandanta kontingenta, Službeni glasnik BiH, br. 93 od 23 novembra 2006, 24/08.

<sup>39</sup> Program razvoja sistema zaštite i spašavanja na nivou institucija i organa BiH za period 2018-2022. godine, Ministarstvo sigurnosti, maj 2018. godine

<sup>40</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

<sup>41</sup> Integracija rodne perspektive u zaštitu i spašavanje i smanjenje rizika od katastrofa, Analiza i Check-lista za uvođenje principa rodne ravnopravnosti u djelokrug rada institucija zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini, Fondacija CURE, ARS BIH MLJPI BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Federalna uprava civilne zaštite BiH, Vlada Brčko distrikta, novembar 2019. godine



### III. Implementirane aktivnosti

#### Ministarstvo sigurnosti BiH:

- Prikuplja podatke o zastupljenosti žena od ministarstava unutrašnjih poslova i agencija za provođenje zakona sa svih nivoa vlasti u BiH.
- Prosljeđuje nalaze svim MUP-ovima i agencijama za provođenje zakona, uz napomenu da potiču i ohrabruju sistemsko zapošljavanje policijskih službenica kao i njihovo napredovanje u karijeri, posebno na rukovodećim pozicijama, što još uvijek nije praksa u policijskim agencijama u BiH.
- Redovno traži mišljenje o usaglašenosti sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH na nacрте zakona i drugih propisa iz svoje nadležnosti.<sup>42</sup>
- U prvih šest mjeseci 2021. godine, za 29 žrtava trgovine ljudima obezbijeđen je smještaj u sigurnoj kući, zdravstvena zaštita, psihosocijalna podrška, pristup pravnoj pomoći i podrška u reintegraciji, uz podršku donatorskih sredstava te grantova MS BiH i MLJPI BiH.
- "Na web stranicama redovno objavljuju aktivnosti koje se odnose na promociju sudjelovanja žena u mirovnim misijama, kao i druge aktivnosti iz domena ravnopravnosti spolova i provedbe AP 1325. Medijski nastupi policijskih službenica iz BiH koje su sudjelovale u mirovnim misijama bili su usmjereni na pružanje informacija o poslovima i zadacima koje policijske službenice obavljaju u svojim policijskim agencijama, s posebnim naglaskom na iskustva iz misija. Cilj je bio ohrabrivanje drugih žena da se pripremaju i prijavljuju za sudjelovanje u mirovnim misijama, kao i za službu u policijskim agencijama u BiH.
- U saradnji sa Centrom za obuku i podršku mirovnim operacijama je organizovalo (u nastavku: PSOTC), Ministarstvo je finansiralo i učestvovalo u izvođenju predmisionih obuka, u okviru kojih se obrađuju i teme o međunarodnim i domaćim standardima za ravnopravnost spolova. Npr. petodnevne obuke: „Rodna pitanja u operacijama podrške miru“ u koje je uključen i modul „Prevencija seksualnog nasilja u oružanom sukobu“. Ove obuke se održavaju jednom godišnje i namijenjene su srednjem rukovodnom osoblju ministarstava odbrane, sigurnosti, unutrašnjih poslova, uključujući i polaznike/ce iz drugih država širom svijeta, imajući u vidu da je PSOTC NATO akreditirani centar, kao i da se u njemu održavaju obuke akreditirane od strane UN-a. U PSOTC-u, u razdoblju 2018 - 2020, održane su i dvije obuke na temu „Upravljanje medijima u operacijama podrške miru“, u koje su uključeni moduli o rodnim pitanjima u okviru rada s medijima, s posebnim fokusom na rodne stereotipe i predrasude, kao i značaj razumijevanja rodnih pitanja u kontekstu medijskog izvještavanja u operacijama podrške miru. Obuci su, pored vojnog i policijskog osoblja, prisustvovali i predstavnici/e medija, akademske zajednice i nevladinog sektora. Navedena obuka je također integrirana u godišnji plan obuka u PSOTC.
- Uspostavilo Radnu grupu za realizaciju preporuka u vezi sa uspostavom elektronske baze/evidencije o uposlenima (državni službenici/ce, zaposlenici/e, imenovane osobe),

<sup>42</sup> Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine za period 2023-2027. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

koja uključuje i rodno razvrstane podatke o učešću na stručnim obukama. Prilikom izrade različitih informacija, izvještaja, programa, planova i drugih dokumenata, MS BiH analizira i koristi podatke razvrstane po spolu iz oblasti migracija, azila, trgovine ljudima, zaštite i spašavanja, malog i lakog naoružanja, mirovnih misija itd. Veliki izazov predstavlja proces izrade Informacije o stanju sigurnosti u BiH. MS BiH još uvijek nije u mogućnosti prikupiti harmonizirane podatke o kriminalitetu od policijskih tijela u BiH, niti statističke pokazatelje razvrstati prema spolu, jer ih ne dobija razvrstane po spolu od drugih policijskih tijela, iako se na ovaj problem ukazuje još od 2015. godine prema Zaključku Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.<sup>43</sup>

- Zahvaljujući zahtjevima članova/ca KO MS BiH, u većinu sporazuma (koji se odnose na provođenje zakonskih procedura u kontekstu zaključivanja i izvršenja međunarodnih ugovora koji tretiraju pitanja policijske i granične saradnje, readmisije, zaštite i spašavanja, razmjene tajnih podataka, saradnje u pogledu forenzičkih ispitivanja i istraživanja itd) je uključena rodna perspektiva.
- Agencije za provođenje zakona (GP, SIPA i druge) nastoje da prilikom donošenja ili izmjene podzakonskih akata vode računa o usklađivanju sa domaćim i međunarodnim standardima za ravnopravnost spolova.
- U okviru projekta DCAF-a „Regionalna policijska saradnja i jačanje integriteta na Zapadnom Balkanu (PCIB)“ održana je radionica na temu „Kontinuirani trening o integritetu i genderu u agencijama za provođenje zakona“ za predstavnik obrazovnih policijskih institucija u BiH (Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH, Uprava za policijsko obrazovanje MUP RS-a, Policijska akademija FMUP).
- U januaru 2021. godine, u saradnji sa UNDP/SEESAC, održana je dvodnevna obuka za članove i članice Koordinacionog odbora Ministarstva sigurnosti BiH u vezi sa primjenom ZoRS BiH. Cilj obuke je bio upoznavanje sa praktičnim strategijama za integrisanje rodne ravnopravnosti u javne politike (gender mainstreaming), aktivnostima na uključivanju rodne perspektive u reformu sektora sigurnosti i provođenju UNSCR 1325 „Žene, mir i sigurnost“, kao i sa praktičnim primjerom kako se rodna perspektiva može integrisati u mjere za kontrolu lakog i malokalibarskog oružja, te zbog čega je ovo značajno za provođenje UNSCR 1325.
- Tokom 2020. godine, zbog pandemije COVID-19, nisu realizovane planirane aktivnosti povodom obilježavanja 20. godišnjice sudjelovanja BiH u mirovnim snagama i 20. godišnjice od usvajanja UN Rezolucije 1325. Ipak, MS BiH na web stranicama i putem elektronskih i printanih medija izdalo je više saopćenja i informacija vezanih za doprinos policijskih službenika i službenica mirovnim misijama Ujedinjenih naroda, s posebnim naglaskom na značaj i ulogu žena u provođenju mandata mirovnih misija.
- U okviru projekta „Kratkoročna i srednjoročna podrška jačanju napora u borbi protiv trgovine ljudima“, koji implementira Međunarodna organizacija za migracije u BiH (IOM) uz podršku USAID-a, a u koordinaciji sa Ministarstvom sigurnosti BiH, podržana je izrada „Statističkog portala o žrtvama trgovine ljudima“. Statistički portal prikuplja podatke o žrtvama trgovine ljudima i počiniocima krivičnih djela trgovine ljudima u skladu sa standardima Evropske unije. Portal je u upotrebi od jula 2020. godine, te je na osnovu njega sačinjen i izvještaj o broju potencijalnih/identifikovanih žrtava trgovine ljudima.

<sup>43</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

- U organizaciji Tužilaštva BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i Ministarstva pravde Sjedinjenih Američkih Država (OPDAT) je krajem 2019. godine održan sastanak kojem su prisustvovali glavni tužioci i rukovodioci policijskih agencija na nivou države, entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, predstavnici Udarne grupe za borbu protiv trgovine ljudima i ilegalnih migracija, te predstavnici međunarodnih organizacija. Predstavljen je model Mreže specijalizovanih tužilaca i istražilaca za borbu protiv trgovine ljudima u BiH, što je u skladu sa preporukama za poboljšanje rada institucija i agencija za provođenje zakona u BiH i ubrzanje procesuiranja ovih krivičnih djela.
- Ministarstvo sigurnosti BiH je početkom 2020. godine pokrenulo inicijativu za objedinjavanje sredstava za pomoć i smještaj žrtava trgovine ljudima, domaćih i stranih. Proteklih godina Ministarstvo sigurnosti je iz svog budžeta obezbjeđivalo sredstva za smještaj i zbrinjavanje stranaca žrtava trgovine ljudima u iznosu od 70.000,00 KM, dok je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice iz svog budžeta obezbjeđivalo sredstva za smještaj i zbrinjavanje žrtava trgovine ljudima državljana BiH u iznosu od 60.000,00 KM. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH se saglasilo da se sredstva kojim ono raspolaže za smještaj i pomoć žrtvama trgovine ljudima prebace na budžetsku stavku Ministarstva sigurnosti BiH, odnosno da se sredstva ova dva ministarstva objedine s ciljem unapređenja koordinacije svih aktivnosti na zaštiti žrtava i njihovih osnovnih ljudskih prava. Slijedom naprijed iznesenog, u maju 2020. godine, između ova dva ministarstva, potpisan je "Sporazum o udruživanju i načinu realizacije sredstava za nevladine organizacije koje zbrinjavaju žrtve trgovine ljudima u budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.
- Statistička web stranica o stručnjacima državnog referalnog mehanizma (DRM), koja je predata na upravljanje Odsjeku za borbu protiv trgovine ljudima Ministarstva sigurnosti BiH. Stranica sadrži podatke o više od 600 obuka i više od 400 profesionalaca/ki sa specifičnim znanjima o borbi protiv trgovine ljudima. Analizom podataka moguće je pratiti kapacitiranost svih komponenti DRM-a te precizno planirati naredne obuke za profesionalce.
- Uloženi su naponi da se animira što veći broj žena da se prijavi za Proces selekcije i procjene (SAAT) koji je obavezan za svakog policijskog službenika/cu koji su se prijavili za sudjelovanje u mirovnim misijama UN-a. Ovo testiranje (teoretski i praktični dio) izvodi UN osoblje u trajanju od pet dana u Bosni i Hercegovini. UN zahtjev je da među nominiranim kandidatima za SAAT mora biti najmanje 20% žena kako bi se uopće održalo testiranje. U konkursima za dostavljanje prijave za učešće u mirovnim misijama, MS BiH napominje i zahtijeva od nadležnih institucija koje nominiraju svoje predstavnike za mirovne misije da među nominiranim kandidatima bude najmanje 20% žena te da će se u procesu izbora kandidata, dati prednost podzastupljenom spolu, odnosno ženama koje ispunjavaju opće i posebne uslove. Do povećanja i održavanja trenda zastupljenosti žena u mirovnim misijama većem od 20% došlo je zbog kontinuiranog i sistemskog pristupa MS BiH ovom pitanju. Pravilnik o postupku upućivanja pripadnika policijskih službi u Bosni i Hercegovini u operacije podrške miru i druge aktivnosti u inostranstvu, izboru i obuci, pravima, obavezama i odgovornostima, postupanju pripadnika policijskih službi tokom trajanja operacije podrške miru i po povratku iz operacije podrške miru, o pravima, obavezama i odgovornostima zamjenika komandanta kontingenta<sup>44</sup> ravnopravna zastupljenost spolova je utvrđena kao jedan od osnovnih kriterija za upućivanje u mirovne misije.

<sup>44</sup> Sl. glasnik BiH, br.93/2006.

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

- Pri formiranju sastava pregovaračkih delegacija Bosne i Hercegovine vodi se računa o ravnopravnoj zastupljenosti muškaraca i žena. U svim pregovaračkim delegacijama žene su zastupljene u procentima od 25% do 50% i više. Pri upućivanju zahtjeva za dostavljanje predstavnika u ime različitih institucija u BiH za članstvo u pregovaračkim delegacijama, ako isti nisu službenici MS BiH, traži se imenovanje po dva kvalificirana člana, muškarca i žene, iz svake institucije kako bi se pri finaliziranju sastava delegacije za svaki sporazum osigurala ravnopravna zastupljenost spolova. Npr. u okviru nadležnosti Sektora za imigraciju, realizovane su aktivnosti vezano za potpisivanje Sporazuma o readmisiji između Vijeća ministara BiH i Vlade Islamske Republike Pakistan. Navedeni Sporazum je stupio na snagu 23.07.2021. godine. U sastavu pregovaračkog tijela, ispred Sektora za imigraciju učestvovala su 3 žene, te je samim tim zastupljenost žena bila 100%.
- Izrađena je i Analiza integracije rodne perspektive u zaštiti, spašavanju i smanjenju rizika od katastrofa sa „check-listom“ za uvođenje principa rodne ravnopravnosti u djelokrug rada institucija zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini. „Check-lista“ daje smjernice za prepoznavanje rodne dimenzije u uslovima neznogoda i katastrofa, kao i mogućnosti primjene svih domaćih i međunarodnih propisa koji obavezuju BiH na osiguravanje principa ravnopravnosti spolova. Analiza je provedena u sklopu Regionalnog projekta „Mapiranje rizika od katastrofa (IPA-DRAM)“, čiji je cilj bilo unaprijeđenje, unutar država, koherentnih sistema za prikupljanje podataka o gubicima, procjeni rizika i mapiranju kao i usklađivanje i integracija u Mehanizam civilne zaštite Europske unije. Analiza je završena u saradnji sa IPA DRAM BiH radnom grupom koja se sastojala od predstavnika MS BiH, entitetskih uprava civilne zaštite, Odjeljenja za javnu sigurnost Brčko Distrikta i ARS BiH, MLJPI BiH. U saradnji s nadležnim entitetskim institucijama za civilnu zaštitu, pokrenute su aktivnosti u cilju praktične primjene „check-liste“ za uvođenje principa rodne ravnopravnosti u djelokrug rada institucija zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini.
- Sektor za zaštitu i spašavanje MS BiH je pokrenuo inicijativu za uspostavljanje baze podataka o štetama i gubicima koja će uključiti utjecaj nesreća i katastrofa na ranjive kategorije (djeca, žene, osobe starije od 65 godina, osobe sa invaliditetom i osobe koje žive na rubu siromaštva) a u skladu s preporukama za strukturu tih podataka. Također, Sektor za zaštitu i spašavanje je pokrenuo aktivnosti na vođenju rodno-razvrstane evidencije o učestalosti i završenim obukama.<sup>45</sup>
- Ministarstvo sigurnosti BiH je u okviru provedbe Strategije za prevenciju i borbu protiv terorizma (2015-2020), uz značajnu podršku OSCE-a, IOM-a i drugih međunarodnih partnera, provodilo aktivnosti na jačanju svijesti o prijetnjama od nasilnog ekstremizma i terorizma, s posebnim naglaskom na poduzimanje preventivnih mjera s ciljem sprječavanja radikalizacije u društvu. Održano je više radionica u BiH namijenjenih širim društvenim akterima, poput mladih, vjerskih zajednica, nevladinih organizacija, uključujući i ženske nevladine organizacije, akademsku zajednicu itd. Jedan dio ovih radionica bio je isključivo posvećen rodnim aspektima ove pojave, dok se drugi, značajniji dio odnosio na pristup izazovima suzbijanja nasilnog ekstremizma i terorizma, što uključuje i rodnu perspektivu.

<sup>45</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

- Izrađena je Strategija Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma (za period 2021-2026.) i Akcioni plan za provođenje Strategije, koja je u postupku usvajanja. Ova strategija uključuje principe ravnopravnosti spolova i u Poglavlju 5. detaljnije pojašnjava rodnu komponentu i njen značaj u prevenciji terorizma, te nasilnog ekstremizma, radikalizacije i drugih pojava koje vode ka terorizmu. Pored toga, rodna komponenta uključena je u mjere Strategije posebno u dijelu koji se odnosi na prevenciju.
- MS BiH je dalo doprinos u izradi OSCE priručnika: „Rodne perspektive u sprečavanju i suzbijanju nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode do terorizma (VERLT)” - Dobre prakse za agencije za provođenje zakona. Doprinos je posebno dat u 5. poglavlju: „Studije slučaja iz OSCE regije – Svijest o rodnim pitanjima i naučene lekcije u prevenciji i borbi protiv VERLT-a” i „Uloga institucionalnih kontakt osoba za rodna pitanja” u kojima su navedeni primjeri i prakse iz Bosne i Hercegovine. Priručnik je razvijen sa ciljem pružanja podrške unaprijeđenju rodno osjetljivih odgovora i politika, te integraciji rodne ravnopravnosti u prevenciju i suzbijanja VERLT-a. Priručnik sadrži smjernice agencijama za sprovođenje zakona i drugim akterima u sektoru sigurnosti, uključujući kreatore politika, da bolje razumiju rodnu perspektivu u VERLT-u.
- MS BiH u saradnji sa IOM-om provodi projekt: "Podrška zemljama Zapadnog Balkana u procesu reintegracije i rehabilitacije povratnika sa stranih ratišta", te je u okviru tog projekta formiran konsultantski tim za pomoć i podršku lokalnim institucijama u procesu psiho-socijalne zaštite, a u isti su imenovane 4 žene i 2 muškarca.
- MS BiH je prikupilo i objedinilo relevantne statističke podatke razvrstane prema spolu o vlasništvu, pristupu, potražnji za vatrenim oružjem i njegovim efektima na žene i muškarce, uključujući zloupotrebu vatrenog oružja u kontekstu nasilja u porodici i samoubistava. Cilj prikazivanja ključnih činjenica je ukazati na rizike s kojima se susreću žene i muškarci u vezi s korištenjem i zloupotrebom oružja, kao i povećati nivo svijesti i znanja stručne i šire javnosti o izraženim aspektima koji se tiču roda u kontekstu malokalibarskog oružja u BiH.
- Koordinacioni odbor za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini je uz podršku SEESAC-a organizovao trening na temu „Prema rodno osjetljivoj kontroli malog i lakog naoružanja”. Cilj treninga je bio jačanje kapaciteta predstavnika/ca Koordinacionog odbora za kontrolu malog i lakog naoružanja i drugih relevantnih institucija za integraciju rodne perspektive u kontrolu malog oružja i razvijanje prijedloga praktičnih mjera u toj oblasti. Rodno odgovorne mjere razvijene tokom treninga su integrisane u Strategiju za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja za period 2021 – 2024. godina.
- U sklopu obilježavanja „Sedmice protiv nasilja vatrenim oružjem”, u 2018. godini, na inicijativu MS BiH, u suradnji sa SEESAC-om i NVO „Žene ženama”, održan je okrugli stol o temi „Rodna dimenzija zloupotrebe vatrenog oružja u kontekstu nasilja u porodici”.
- Uspostavljena je „Mreža rodne ravnopravnosti za kontrolu malokalibarskog oružja” kako bi se zemlje širom svijeta udružile u strukturiranom, kontinuiranom i dugoročnom dijalogu o učinkovitoj provedbi obaveza po pitanju rodno osjetljive kontrole oružja. Ovo uključuje promociju sudjelovanja žena na svim nivoima donošenja politika i odluka, jačanje operativne podrške za rodno osjetljivo dizajniranje i provedbu politika i strategija za kontrolu SALW-a, posebno u procesima regionalne kontrole SALW-a.

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

Predstavnica MS BiH i predstavnice Udruženja policijskih službenica i Mreže žena MUP RS učestvovala su na prvoj konferenciji ove mreže i predstavile svoja iskustva na unapređenju rodne ravnopravnosti (februar, 2021. godine).<sup>46</sup>

- UNDP SEESAC je u saradnji s Koordinacionim odborom za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja organizovao niz aktivnosti u ovoj oblasti uključujući i integraciju principa rodne ravnopravnosti.
- Jednodnevne obuke za uposlenike Uprave za indirektno oporezivanje (UINO), najviše iz Sektora carina, za primjenu Standardnih operativnih procedura (SOP) razvijenih sa ciljem detekcije i sprečavanja krijumčarenja malog oružja i lakog naoružanja i drugih nelegalnih materija preko granice. U okviru ovih radionica od ukupnog broja uposlenika koji su prošli obuku (oko 350 uposlenika) obučeno je 75 žena.
- Provedeno je šest radionica za jačanje kapaciteta 60 pripadnika "Mreže policijskih službenica FBiH/BiH", "Mreže žena Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske" i Ministarstva sigurnosti BiH za strateško planiranje i pisanje projektnih prijedloga u ovoj oblasti.
- Održana je dvodnevna radionica u saradnji sa partnerima iz ARS BiH, MLJPI BiH i MS BiH, na kojoj je 25 službenica Uprave za indirektno oporezivanje (UINO) uspostavilo horizontalnu razmjenu znanja i iskustava sa predstavnicama dva udruženja mreža žena, policijskih službenica u BiH i predstavnicama SEESAC-a, koji se već dugi niz godina bave radom u ovoj oblasti.
- Implementiran je dvodnevni trening za kontakt osobe za pitanje ravnopravnosti spolova u MS BiH u cilju upoznavanja sa praktičnim strategijama za integrisanje rodne ravnopravnosti u javne politike kao i aktivnostima na uključivanju rodne perspektive u reformu sektora sigurnosti i sprovođenju UNSCR 1325.
- Provedena je rodna analiza pravnog i strateškog okvira relevantnog za kontrolu malog oružja. Analiza je sprovedena u Brčko Distriktu BiH sa ciljem da doprinese povećanoj rodnoj odgovornosti zakonodavstva i politika o kontroli vatrenog oružja. Analiza je primjenjiva i u širem okviru jer je uključila zakone, podzakonske akte i strategije na nivou BiH.
- Pripremljena je analiza potreba za provođenje kampanje podizanja svijesti o odgovornom posjedu i opasnostima koje donosi SALW iz perspektive ugroženih grupa među kojima su žene žrtve rodno zasnovanog nasilje u porodici u 88% slučajeva u BiH.
- Tokom 2022. godine pokrenute su aktivnosti na analizi institucionalnog odgovora na zloupotrebu vatrenog oružja u kontekstu nasilja u porodici, kao i izradi alatki za rodno-osjetljivo odobravanje dozvola za vatreno oružje, i procjenu rizika od zloupotrebe oružja i kontekstu nasilja u porodici. Pored toga, inicirano je i sprovođenje regionalne analize o učešću žena u kontroli oružja.

<sup>46</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

### SIPA:

- Promovira policijski poziv i potiče prijavljivanje žena kroz prijem i zapošljavanje, te pohađanje osnovne obuke kandidata naglašavajući da će se dati prednost ženama u slučaju jednakih rezultata. Promotivne aktivnosti su doprinijele trendu povećanja broja žena u SIPA-i. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji SIPA-e propisuje obavezu analiziranja usklađenosti propisa koje primjenjuje SIPA, te davanja stručnih mišljenja i iniciranja donošenja novih propisa i predlaganja izmjena u cilju usklađivanja sa zakonima i drugim propisima.<sup>47</sup>
- Kao odgovor na povećan broj migranata u Bosni i Hercegovini, SIPA je formirala Operativno-istražni tim „Istok“, čiji pripadnici aktivno učestvuju, ne samo u provođenju istraga, nego i u poduzimanju preventivnih aktivnosti u kontekstu sigurnosnih izazova koji prate mješovite migracije, kako na državnom, tako i na regionalnom nivou. Ostvaruje se međunarodna operativna saradnja, kao i kontinuirana saradnja sa nevladinim sektorom i međunarodnim organizacijama u prihvatnim migracionim centrima, u kojima su smještene porodice sa djecom, sa ciljem jačanja povjerenja eventualnih žrtava u agencije za sprovođenje zakona. Operativno-istražni tim sastoji se od 34 člana/ice (26 muškaraca i 8 žena). Imenovani su i koordinatori/ce tima (viši/e inspektori/ce, ispred regionalnih kancelarija), kojom prilikom je postignuta rodna ravnopravnost u omjeru 50%-50%, odnosno imenovane su dvije žene kao koordinatorice i to za regionalne kancelarije Banjaluka i Mostar, te dva koordinatora za regionalne kancelarije Sarajevo i Tuzla.<sup>48</sup>
- U javnim oglasima za prijem kandidata, a također i u internim oglasima za unapređenje naglašava da će se dati prednosti ženi u slučaju jednakih rezultata/kvalifikacija. Pored navedenog, u konkursu za unapređenje u čin samostalni inspektor/ica navedeno je da će se prilikom provođenja postupka unapređenja voditi računa o odredbama ZoRS BiH, što je jedna od afirmativnih mjera, čije provođenje je doprinijelo trendu povećanja broja žena u SIPA-i tokom implementacije AP UNSCR 1325 (npr. u 2021 zaposleno je 5 žena više nego u prethodnoj godini), a time i unapređenja policijskih službenica u ostale činove.
- SIPA aktivno učestvuje u aktivnostima Udarne grupe za borbu protiv trgovine ljudima i radu Ekspertne grupe INTERPOL-a i saraduje sa Službom za poslove sa strancima i nevladinim sektorom u migracionim prihvatnim centrima.
- Redovni Godišnji plan sadrži i obuke o rodnoj ravnopravnosti za sve zaposlene. Tokom implementacije AP UNSCR 1325 ove obuke pohađalo je preko 220 zaposlenih u SIPA-i, od toga 98 žena (oko 45%).
- Svi zaposleni su pismenim putem obaviješteni o imenovanju kontakt osoba za rodnu ravnopravnost, kao i njihovim obavezama i zadacima. Kontakt osobe su edukovane kroz učešće na različitim eksternim obukama na temu ravnopravnosti spolova u sektoru sigurnosti. Potreba da se sa ovim temama upoznaju svi uposleni u SIPA-i prepoznata je i podržana od strane rukovodstva SIPA-e. U martu 2022. imenovano je 7 kontakt osoba, čime je njihov broj povećan sa 3 na 7. Planirana je obuka za novoimenovane kontakt osobe, uz finansijsku podršku ARS BiH, MLJPI BiH.

<sup>47</sup> Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine za period 2023-2027. godina.

<sup>48</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

- Obučava policijske službenike/ce na temu važnosti rodni uloga u borbi protiv terorizma, prevenciji terorizma i nasilnog ekstremizma, u saradnji sa međunarodnim partnerskim organizacijama. U maju 2022. godine obučena su dva policijska službenika i jedna policijska službenica SIPA-e, koji su prisustvovali Simpoziju „EMPoWER“, koji je imao za cilj osnaživanje žena u provedbi zakona u području suzbijanja terorizma.
- SIPA je upoznala sve organizacione jedinice sa opštim i specifičnim preporukama ARS BiH, MLJPI BiH. Naloženo je da, u okviru svojih nadležnosti, sve organizacione jedinice preduzmu aktivnosti na ispunjenju navedenih preporuka. U godišnje planove obuka za policijske službenike, državne službenike i zaposlenike SIPA-e uvrštena je redovna obuka na temu rodne ravnopravnosti, koja uključuje i obavezu prikupljanja rodno razvrstanih statističkih evidencija. Kontakt osobe za rodnu ravnopravnost SIPA-e izrađuju polugodišnje i godišnje izvještaje o rodnoj zastupljenosti po policijskim činovima i pozicijama, te izvještaje o rodnoj zastupljenosti kada je u pitanju učešće u radu komisija, dodijeljene nagrade i premještaji.
- Ostvarena je saradnja sa Službom za poslove sa strancima i nevladinim sektorom u migracionim prihvatnim centrima, gdje su smještene porodice s djecom. Policijski službenici/e SIPA-e angažovani su kao eksperti i predavači u obukama koje se organizuju uposlenicima nevladinog sektora, a posebno nevladinih organizacija koje poduzimaju brojne aktivnosti u humanitarnom odgovoru na migrantsku krizu. Na taj način SIPA ostvaruje posebnu saradnju sa nevladinim sektorom u BiH i domaćim i međunarodnim humanitarnim organizacijama, te sa istima usko surađuje u odgovoru na prepoznavanje žrtava trgovine ljudima među migrantskom populacijom, te generalno u odgovoru na sigurnosni i humanitarni aspekt tekućih migracija kroz Bosnu i Hercegovinu. Posebna saradnja ostvarena je sa predstavnicima IOM-a i Danish Refugee Council, kao i sa sigurnom kućom „Puž“ u Tuzli i „Medica“ u Zenici, kroz konkretne predmete trgovine ljudima.<sup>49</sup>

**Direkcija za koordinaciju policijskih tijela**, također, u cilju povećanja učešća žena u mirovnim misijama UN-a, u pozivu za prijem naglašava da policijske službenice imaju prednost pri upućivanju u mirovne misije.

### GP BiH:

Propisi u GP BiH su u velikoj mjeri usklađeni sa ZoRS-om i koristi se rodno osjetljiv jezik.

- Vodi podatke razvrstane po spolu o zaposlenima, prema kategoriji radnog mjesta, odnosno, stručnoj spremi i policijskim činovima. Odsjek za kadrovske poslove GP BiH redovno ažurira baze podataka. Ured za obuku i usavršavanje GP radi na unaprijeđenju rodno razvrstane statistike prilikom izvještavanja u vezi prisustva predstavnika GP BiH na međunarodnim konferencijama, seminarima, obukama itd. GP BiH je započela aktivnosti koje se odnose na poboljšanje statističkog izvještavanja i uvođenja statistike razdvojene po spolu. U toku je inicijativa za izmjene evidencija kako bi se podaci mogli razvrstavati po spolu: evidencija pritužbi građana, evidencija o internom prijavljivanju

<sup>49</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina



## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

korupcije, evidencija internih postupaka, evidencija podnesenih zahtjeva za pokretanje internog postupka.

- Uključena u sve eksterne obuke na temu ravnopravnosti spolova i UNSCR 1325 koje su organizovale i/ili podržale nevladine i međunarodne organizacije. Iako se ove obuke (po pozivu) kontinuirano provode, važno je naglasiti da i dalje ne postoji interni plan i program u GP BiH koji bi osigurao redovno provođenje obuka na temu rodne ravnopravnosti.
- Ostale policijske agencije, te kantonalni MUP-ovi su naveli broj policijskih službenika koji su učestvovali na obukama za jačanje kapaciteta za efikasniju prevenciju i borbu protiv trgovine ljudima, ali podaci nisu razvrstani po spolu
- U skladu sa obavezom po Zaključku Vijeća ministara BiH, GP šalje podzakonske akte Direkciji za evropske integracije radi usklađivanja sa EU zakonodavstvom.

Iz GP BiH ističu da nije uočen trend povećanja žena koje se prijavljuju bez obzira na promotivne aktivnosti.

**Agencija za policijsku podršku BiH** je realizovala inicijativu da se vođenje evidencije o učesnicima/cama mirovnih misija unutar Centralne evidencije uposlenih u policijskim tijelima (GP BiH, SIPA i DKPT BiH), razvrstava po spolu. Unaprijeđene su evidencije o učesnicima/cama mirovnih misija za sva tri policijska tijela (GP, SIPA i DKPT) koje se razvrstavaju po spolu. Postupajući po zahtjevu SIPA-e o razvrstavanju podataka po spolu, APP BiH je nadogradila Centralnu evidenciju podataka zaposlenih u policijskim tijelima BiH kreiranjem parametra po kojem se polaznici obuke razvrstavaju po spolu, te generira zbirni izvještaj o ukupnom broju žena, odnosno muškaraca koji su pohađali obuke.

**Sektor za međunarodnu saradnju i evropske integracije, Ministarstva sigurnosti BiH** vodi računa da na obukama i drugim vrstama stručnog usavršavanja u BiH i inostranstvu učestvuje podjednak broj muškaraca i žena. Prepreku predstavlja i poznavanje engleskog jezika. MS BiH kroz pismenu i usmenu korespodenciju ukazuje agencijama za provođenje zakona u BiH na potrebu sistemskog pristupa osposobljavanju žena, kako kroz učenje stranih jezika, tako i kroz sticanje drugih znanja i vještina potrebnih za izvršavanje određenih poslova i zadataka. Mogućnosti za učenje stranih jezika službenicima/ama BiH kao i agencijama za provođenje zakona otvorene su u centrima za učenje stranih jezika OS BiH, na osnovu Sporazuma o saradnji na području obuke između ova dva ministarstva, ali to zahtijeva dugotrajnije, cjelodnevno odsustvo s posla, što rukovodstvo institucija rijetko dopušta bilo da se radi o ženama ili o muškarcima.

U saradnji s „Mrežom policijskih službenica“, Ministarstvo sigurnosti redovno informira policijske službenice o mogućnostima sudjelovanja u mirovnim misijama, te potiče i podržava njihovo prijavljivanje. Zbog trenda smanjenja broja prijavljenih žena za testiranje engleskog jezika i predmisionu obuke kao preduvjeta za sudjelovanje u mirovnim misijama, MS BiH je organizovalo Okrugli sto o temi „Doprinos žena mirovnim misijama“ koji je održan u aprilu 2019. godine u Domu Oružanih snaga BiH uz podršku misije EUFOR-a u BiH. Primarni cilj održavanja Okruglog stola je bio motivirati i ohrabriti veći odaziv žena, pripadnica agencija za provođenje zakona u BiH za sudjelovanje u mirovnim misijama, kao i razmjena dosadašnjih iskustava iz misija predstavnica policijskih struktura i Oružanih snaga BiH, EUFOR-a i NATO-a.<sup>50</sup>

<sup>50</sup> Završni izvještaj o provedbi Akcionog plana za implementaciju UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ u Bosni i Hercegovini 2018 - 2022. godina

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

**Međunarodna organizacija za migracije BiH (IOM)** je organizirao obuku na temu "Provjera, identifikacija i upućivanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima i ranjivih migranata u mješovitim migracionim tokovima" za aktere koji su uključeni u trenutni odgovor na migracije iz područja u zemlji koja su najviše pogođena migracijskim tokovima (ulaz, izlazne tačke i zajednice koje primaju prihvatne centre). To uključuje socijalne radnike, rukovodioce državnih centara za prijem, predstavnike Službe za poslove sa strancima, mobilne timove IOM-a, službenike Granične policije i SIPA-e, te nevladine organizacije. Učesnici/e su se upoznali sa novim Smjericama za identifikaciju, zaštitu i pomoć žrtvama trgovine ljudima, koje uključuju indikatore i definiraju funkcioniranje četiri regionalna tima za praćenje trgovine ljudima, koji sačinjavaju mehanizam upućivanja u BiH.

## V. Analiza upitnika

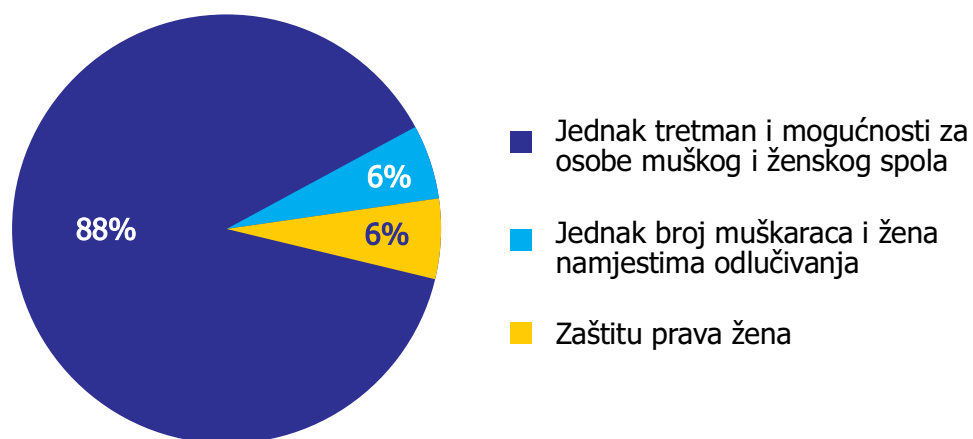
Kako bi se stekla objektivna slika o stavovima, iskustvima, potrebama službenica i službenika Ministarstva sigurnosti BiH, kao i znanjima kojima raspolažu na temu diskriminacije, seksualnog uznemiravanja, uznemiravanja na osnovu spola i mehanizama za djelovanje za ravnopravnost spolova, kreiran je Upitnik koji se sastoji od 26 pitanja. Upitnik je ispunilo 34 ispitanika, od čega je 26 (76%) ispitanica ženskog spola, i 8 (24%) ispitanika muškog spola.

Većina ispitanika (17 tj. 50%) pripada dobnoj skupini od 40 do 49 godina starosti, a nešto manje (njih 9 tj. 26,5%) pripada dobnoj skupini od 30 do 39 godina starosti. Pet ispitanika je u starosnoj dobi od 50 do 59 godina starosti, dvoje u starosnoj dobi od 60 do 65 i jedno od 20 do 29 godina starosti.

Ukupno 9% (3) ispitanika ima 5 godina radnog iskustva u Ministarstvu sigurnosti BiH, dok preostalih 91% (31 ispitanika) ima više od 10 godina iskustva, odnosno njih 12% (4 ispitanika) je više od 20 godina zaposleno u Ministarstvu sigurnosti BiH.

Za većinu ispitanika (njih 88%) ravnopravnost spolova predstavlja jednak tretman i mogućnosti za osobe muškog i ženskog spola, međutim, po 6% ispitanika smatra da je ravnopravnost spolova jednak broj muškaraca i žena na mjestima odlučivanja ili zaštita prava žena.

### 4. Ravnopravnost spolova predstavlja:



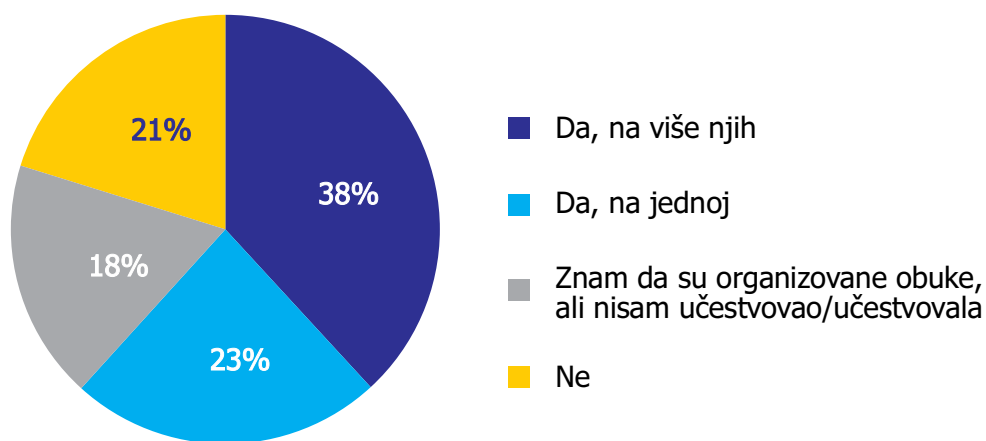
Sa odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH je u potpunosti i djelimično poznato 62% ispitanika/ca. Dok je najviše onih koji smatraju da su tek djelimično poznati sa odredbama ovog Zakona (njih 20 ili 58,8%). Rezultat djelimičnog poznavanja odredbi ZoRSa se ogledaju i u činjenici da je 65% ispitanika/ca odgovorilo da nisu imali priliku implementirati ZoRS u okviru opisa svog radnog mjesta. Na pitanje da li je primjena ovog zakona dovela do poboljšanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti BiH, tek 9 (ili 27%) ispitanika smatra da jeste, 38% ispitanika smatra da je poboljšanje djelimično, a njih 29% je odgovorilo da ne zna. Ipak, većina ispitanika (njih 28 ili 82%) su upoznati sa radom Koordinacionog odbora MS u vezi sa primjenom ZoRS BiH. 88%

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

ispitanika je istaklo da su upoznati sa Gender akcionim planom BiH, dok je njih 85% upoznato sa postojanjem Akcionog plana za implementaciju UNSCR 1325 "Žene, mir i sigurnosti" u BiH.

Ukupno 13 ispitanika (ili 38%) je potvrdilo da nisu prisustvovali obukama, radionicama ili edukacijama o ravnopravnosti spolova, a toliko je i onih koji su prisustvovali na više edukacija. 23% ispitanika je istaklo da su prisustvovali na jednoj edukaciji na temu ravnopravnosti spolova.

### 8. Da li ste prisustvovali obukama, edukacijama ili radionicama o ravnopravnosti spolova?



Na pitanje da li su upoznati sa procedurama koje se odnose na zabranu diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola na radnom mjestu, 11 ispitanika je odgovorio da su upoznati, 9 da nisu upoznati i 14 da su djelimično upoznati. Veći broj ispitanika se izjasnio da nisu upoznati sa postojanjem Odluke o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola Ministarstva sigurnosti BiH i to njih 19 ili 56%, dok je broj onih koji nisu upoznati ni sa odredbama ove Odluke još veći i iznosi 22 ili 65% ispitanika.

Među ispitanicima koji su odgovorili da nisu upoznati sa procedurama je 8 osoba ženskog spola i jedna osoba muškog spola, svih starosnih skupina, sa radnim iskustvom između 5 i 19 godina.

Od 34 ispitanika, njih 5 ili 15% (4 osobe ženskog spola i jedna osoba muškog spola) smatra da su bili žrtve diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, od čega je samo jedan/jedna ispitanik/ispitanica tražio/tražila zaštitu. Na pitanje koja vrsta zaštite je ispitaniku/ispitanici pružena, odgovor je "nikakva".

Na pitanje da li smatraju da je neko od kolega/kolegica bio žrtva diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, 8 ispitanika (23%) je odgovorilo sa „Da“, dok je najviše onih koji su odgovorili „Ne znam“ i to 62%.

Također, najveći broj ispitanika ne zna da li je u Ministarstvu sigurnosti BiH uspostavljen efikasan način zaštite od diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola i to njih 23 ili 68%, dok tek 4 ispitanika ili 12% smatraju da jeste. Obzirom da

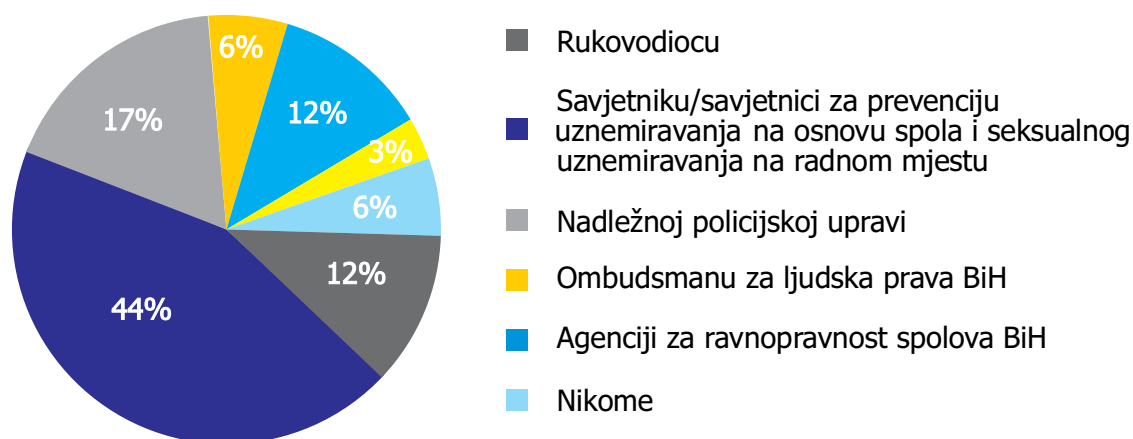
## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

je 7 ispitanika ili njih 20% odgovorilo da ne smatraju da je u Ministarstvu sigurnosti BiH uspostavljen efikasan način zaštite od diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, upitani su koje akte je potrebno donijeti da bi sistem zaštite bio efikasan. Odgovori nisu jedinstveni. Jedan ispitanik smatra da akti postoje, ali da se ne provode, što je djelimično odgovor i još jednog ispitanika, koji smatra da su donesena „Odluka o nultoj toleranciji i imenovanja savjetnika/ca za ove aktivnosti koji su to samo da se zadovolji forma“. Troje ispitanika smatra da je potrebno donijeti akte koji će „definisati navedene pojmove, mehanizme zaštite, provesti edukaciju, podići svijest o diskriminaciji, seksualnom uznemiravanju i uznemiravanju na osnovu spola“ kao i „Pravilnik u kome bi se definisao/la uloga savjetnik/ca za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu i procedura diskrecionog prijavljivanja“.

Ukupno 20 (ili 59%) ispitanika su upoznati sa imenovanjem savjetnika/savjetnice za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu, od čega je njih 17 odgovorilo i da znaju ko je imenovana osoba, međutim, 14 ispitanika ili 41% je odgovorilo da nisu upoznati sa imenovanjem savjetnika/savjetnice za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu. Među ispitanicima koji su odgovorili da nisu upoznati sa imenovanjem savjetnika/savjetnice su i oni sa manjim brojem godina radnog iskustva, kao i oni sa dužim radnim stažom.

Na pitanje „u slučaju postojanja diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, kome biste se obratili?“, ispitanici su u većini slučajeva (15 odgovora) odgovorili sa „Savjetniku/savjetnici za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu“. Ukupno 6 odgovora je bilo „Nadležnoj policijskoj upravi“, 4 – „Rukovodiocu i Agenciji za ravnopravnost spolova“, 2 – „Ombudsmanu za ljudska prava BiH“ i ostalo, dok je jedan odgovor bio „Nikome“.

### 9. U slučaju postojanja diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, kome biste se obratili?



Ukupno 71% ispitanika smatra da je potrebno nastaviti sa provođenjem obuka koje se odnose na ravnopravnost spolova, a prijedlozi tema koje bi se obrađivale na edukacijama su između ostalog:

- o prepoznavanje osnova diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola,

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

- o definisanje pojma "nulte tolerancije",
- o prepoznavanje žrtava i pružanje zaštite,
- o kako ostvariti ravnopravnost žena na radnom mjestu,
- o kako zaštititi ženu od mobinga i različitih vrsta pritisaka na radnom mjestu,
- o ravnopravnost spolova u oba pravca i ženskih i muških - ne samo ravnopravnost u jednom pravcu,
- o seksualno uznemiravanje na radnom mjestu, podcjenjivanje žena na rukovodećim pozicijama,
- o teme koje se odnose na dodjelu slobodnih dana u mjesecu ženama,
- o femicid.

Ispitanici smatraju da bi obuke i edukacije na temu ravnopravnosti spolova, pomogle podizanju svijesti svih zaposlenih o ovoj temi, kao i uključivanje više žena na rukovodećim položajima. Također, smatraju i da bi trebalo uključiti više muških predavača na edukacijama.

Na kraju upitnika, ispitanicima je ponuđeno da daju svoj komentar ili mišljenje, međutim, većina ispitanika nije napisala ništa, a oni koji jesu smatraju da je potrebno raditi na „unapređenju znanja i kapaciteta, razbijanju predrasuda i stigme na radnom mjestu“.

## VI. Zaključak i preporuke

Ministarstvo sigurnosti BiH, u cilju implementacije Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, donijelo je niz značajnih podzakonskih akata, te usvojilo **Odluku o imenovanju Koordinacionog odbora MS BiH u vezi sa primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova BiH**, kojom su definisana strateška usmjerenja Ministarstva u vezi s primjenom Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH i Gender akcionog plana BiH. Usvajanje Odluke ukazalo je na opredjeljenje Ministarstva da sistemski radi na provedbi ZoRS, kroz implementaciju aktivnosti, ali i kadrovsko profiliranje, imenovanjem kontakt osoba za pitanja rodne ravnopravnosti u svakoj organizacionoj jedinici MS. Analiza je pokazala da je u prethodnom periodu Koordinacioni odbor prepoznat u međunarodnoj zajednici kao pouzdan partner na promociji i zagovaranju rodne jednakosti što je vidljivo kroz broj projekata i inicijativa, te učešća na međunarodnim i domaćim konferencijama. Također poduzet je niz obuka i aktivnosti da se „unutrašnja javnost“ (uposlenici i službenici Ministarstva) upozna sa zakonskim obavezama Ministarstva prema ZORS-u kao i onima proizašlim iz međunarodnih konvencija. Međutim prema informacijama iz online ankete kao i razgovora sa ključnim akterima vidljivo je da je neophodno nastaviti sa obukama unutrašnje javnosti te daljim usaglašavanjem sa propisima i/ili donošenjem novih poput Politike o rodnoj ravnopravnosti.

Predmetno istraživanje rezultiralo je i slijedećim preporukama:

Ministarstvo, kroz rad Koordinacionog odbora, vrši promociju i zaštitu ravnopravnosti spolova, iz svoje nadležnosti. Ipak, u narednom periodu neophodno je da Koordinacioni odbor radi kontinuirano na davanju prijedloga za usklađivanje zakonskih i podzakonskih akata sa ZoRS i promociji principa rodne ravnopravnosti u svim aktivnostima iz nadležnosti Ministarstva te agencija u sastavu.

Pored toga, Koordinacioni odbor bi trebao raditi na unapređenju i promociji procedura za prevenciju diskriminacije na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja u Ministarstvu, s obzirom da je istraživanje pokazalo da su postojeće procedure i mehanizmi relativno nepoznati zaposlenicima/uposlenicama i da ne postoji povjerenje u adekvatno rješavanje prijave navedenih djela.

Koordinacioni odbor bi trebao biti fokusiran na obuke zaposlenika/ca, stručno usavršavanje i prikupljanje relevantnih podataka razvrstanih prema spolu. Kako navedene aktivnosti iziskuju značajna materijalna sredstva, Koordinacioni odbor treba ojačati svoje kapacitete u kontekstu saradnje sa međunarodnim i nevladinim organizacijama i prikupljanja donatorskih sredstava.

U cilju jačanja kapaciteta zaposlenika Ministarstva kao i ostvarivanja zakonskih obaveza potrebno je sprovesti redovno slijedeće obuke:

- o provođenje obuka i potenciranje tema koje se tiču UNSCR 1325 posebno zbog novih kadrova koji se zapošljavaju, ali i zbog dostizanja dovoljne kritične mase čiji su stavovi o temama važnim za UNSCR 1325 promijenjeni.
- o provođenje obuka za jačanje profesionalnih kapaciteta s ciljem kontinuirane zastupljenosti žena policijskih službenica u UN mirovnim misijama i skladu sa

## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

Pravilnikom o postupku upućivanja pripadnika policijskih službi u Bosni i Hercegovini u operacije podrške miru i druge aktivnosti u inostranstvu, izboru i obuci, pravima, obavezama odgovornostima, postupanju pripadnika policijskih službi tokom trajanja operacije podrške miru i po povratku iz operacije podrške miru, o pravima, obavezama i odgovornostima komandanta kontingenta i kontinuirano promovirati afirmativnu mjeru iz ove preporuke.

Potrebno je koordinirati rodno odgovorne i promotivne aktivnosti Odbora i savjetnice za prevenciju seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola u cilju sistemskog i sinhronizovanog pristupa;

Koordinacioni odbor treba razvijati instrumente i mehanizme za praćenje i izvještavanje o primjeni propisa MS usklađenih sa ZORS-om, u saradnji sa domaćim i nevladinim organizacijama te gender mehanizmima.

Ministarstvo sigurnosti bi na osnovu prijedloga Koordinacionog odbora trebao usvojiti i sprovesti:

- o Politiku (Pravilnik) o rodnoj ravnopravnosti u Ministarstvu sigurnosti BiH u skladu sa članom 24. ZORS BIH,
- o Osnažiti kapacitete službenika/ca za prikupljanje i analiziranje statističkih podataka podataka razvrstanih prema spolu a na osnovu člana 22. ZORS BIH
- o Sprovesti godišnju anketu među uposlenicima o položaju žena na rukovodećim pozicijama i žena policijskih službenica u Ministarstvu sigurnosti BiH i mogućnostima unaprijeđenja položaja s aspekta rodne ravnopravnosti. Na osnovu rezultata ankete i analize položaja žena u Ministarstvu, usvojiti Dinamički plan sa utvrđenim rokovima i nosiocima aktivnosti, a koji bi za cilj imao poboljšati položaj žena rukovodećih službenica kako i žena policijskih službenica u Ministarstvu sigurnosti.
- o Donijeti odluku o primjeni afirmativnih mjera iz ZORS-a i drugih relevantnih propisa (poput Gender Akcionog plana i AP UNSCR 1325 u BiH), koje nalažu da se poduzmu potrebne mjere za ostvarivanje ravnopravnosti spolova a koja se može primjenjivati prilikom oglašavanja internih oglasa u cilju ostvarivanja stvarne ravnopravnosti spolova.

Nastaviti sa provođenjem promotivnih aktivnosti, informativnih kampanja i kampanja podizanja svijesti javnosti o važnosti ravnopravnog učešća muškaraca i žena oblastima odbrane i sigurnosti.

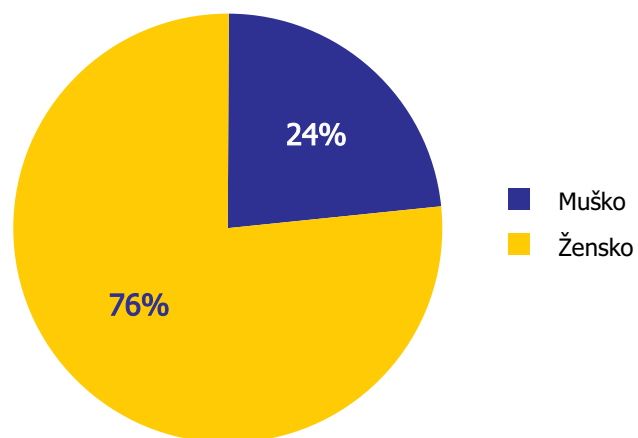


## **Aneks**

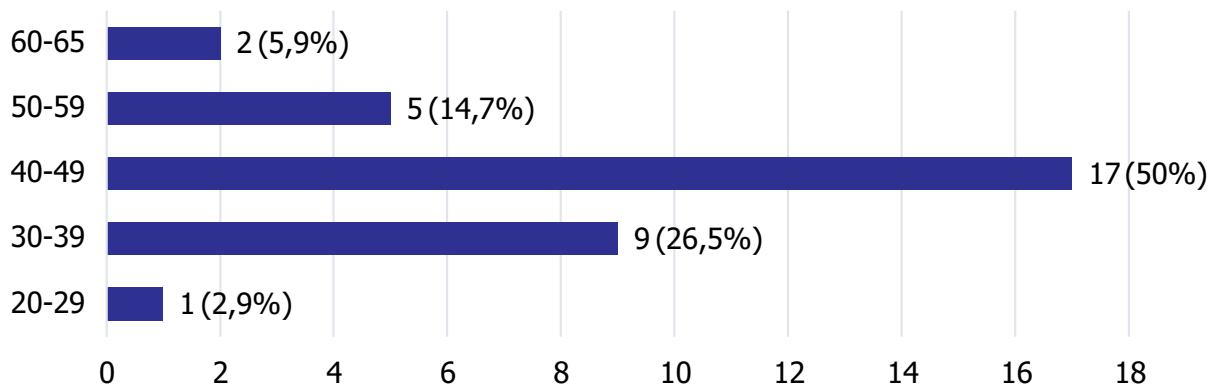
Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova  
u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

**Aneks 1 – Odgovori na pitanja u grafovima**

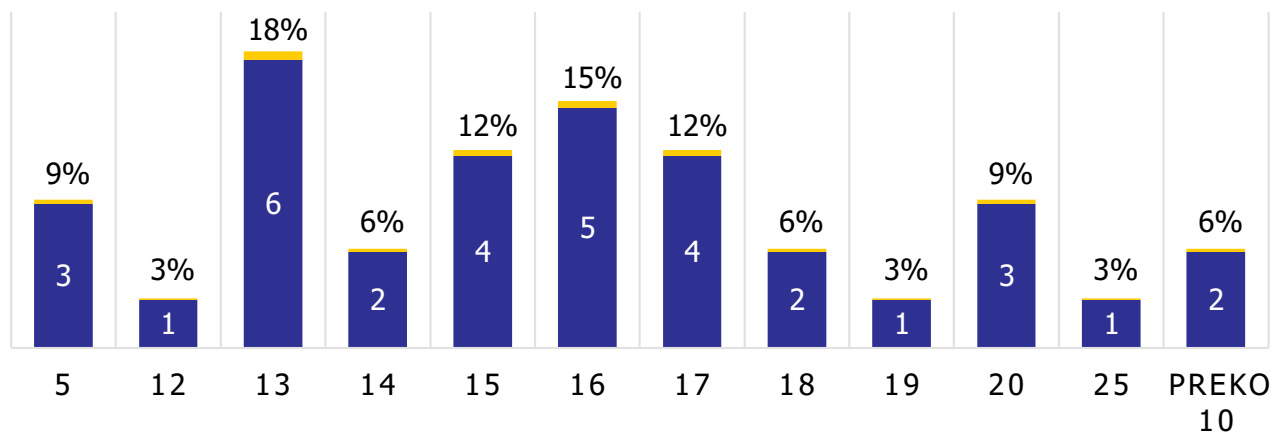
**1. Molimo Vas naznačite Vaš spol?**



**2. Molimo Vas označite kojoj dobnoj skupini pripadate?**

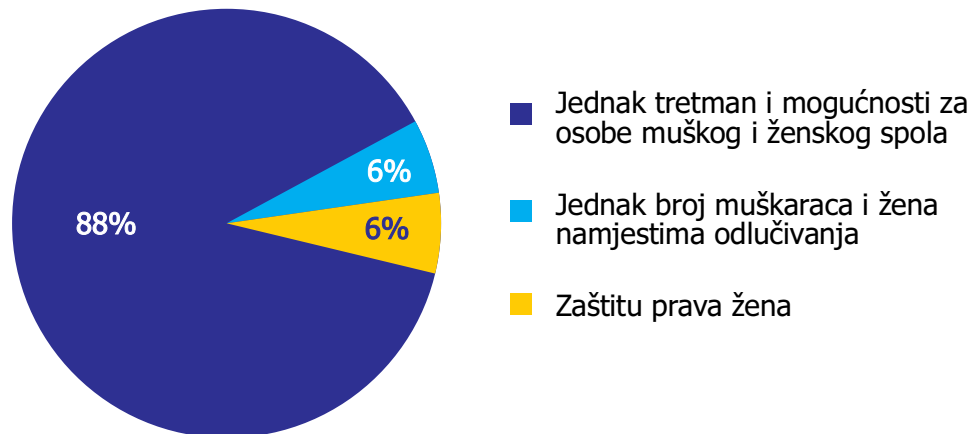


**3. Broj godina radnog iskustva u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine?**

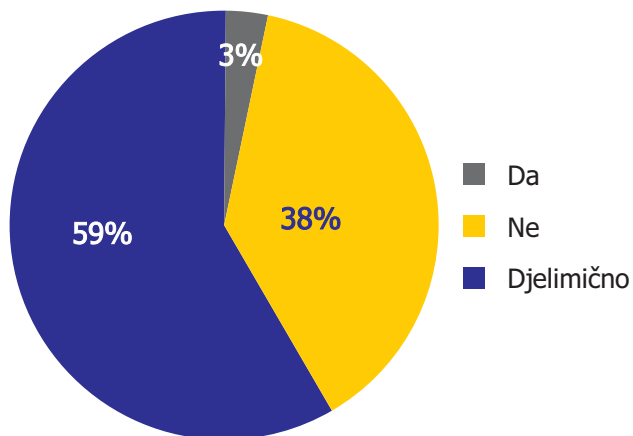


## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

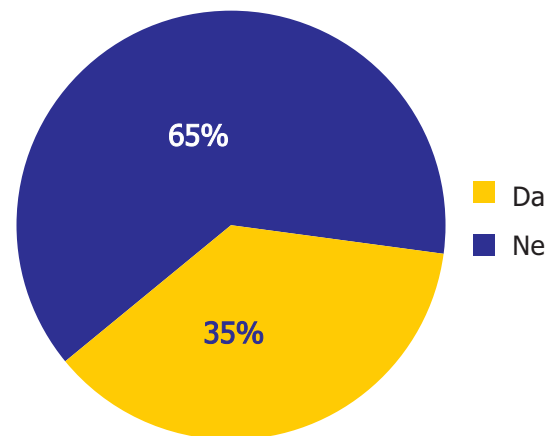
### 4. Ravnopravnost spolova predstavlja:



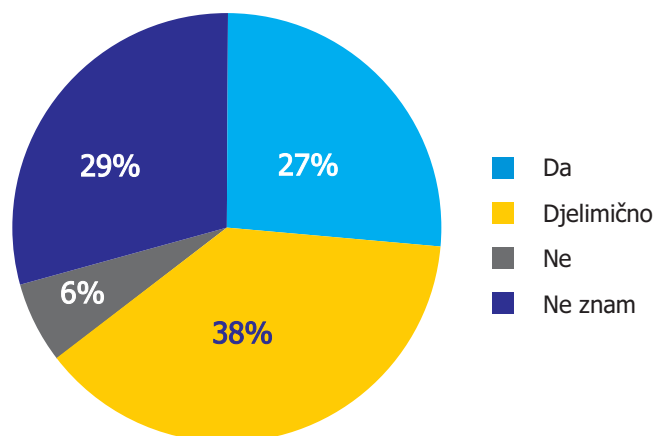
### 5. Da li ste upoznati sa odredbama zakona o ravnopravnosti spolova u BiH (ZoRS BiH)?



### 6. Da li ste imali priliku implementirati ZoRS BiH u okviru opisa vašeg radnog mjesta?

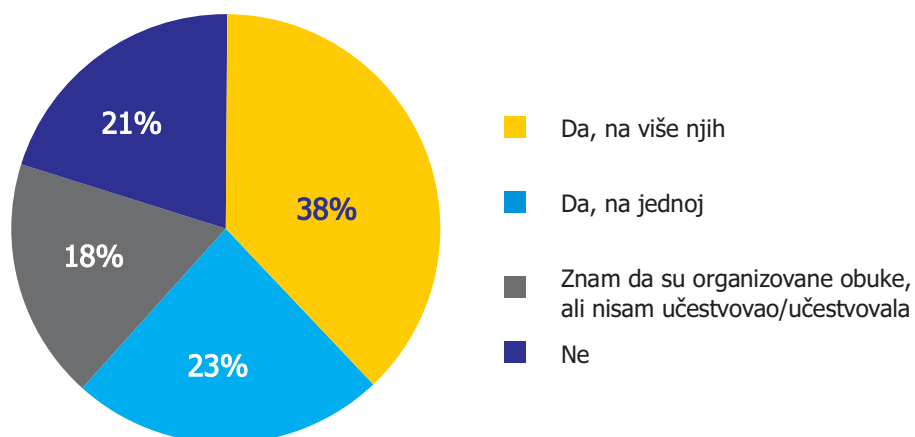


### 7. Da li je, prema vašem mišljenju, primjena ZoRS BiH dovela do poboljšanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti?

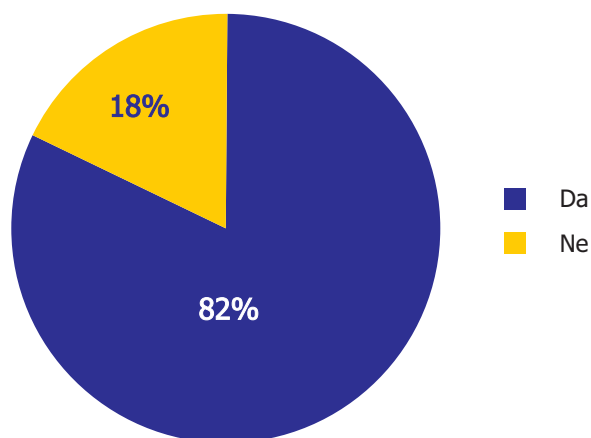


## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

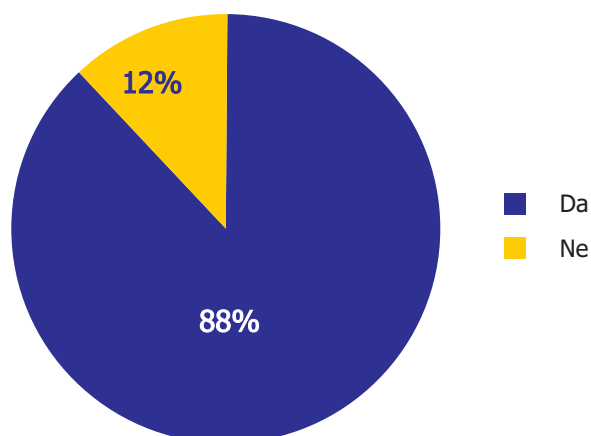
### 8. Da li ste prisustvovali obukama, edukacijama ili radionicama o ravnopravnosti spolova?



### 9. Da li ste upoznati sa postojanjem i radom koordinacionog odbora MS u vezi sa primjenom ZORS BIH?

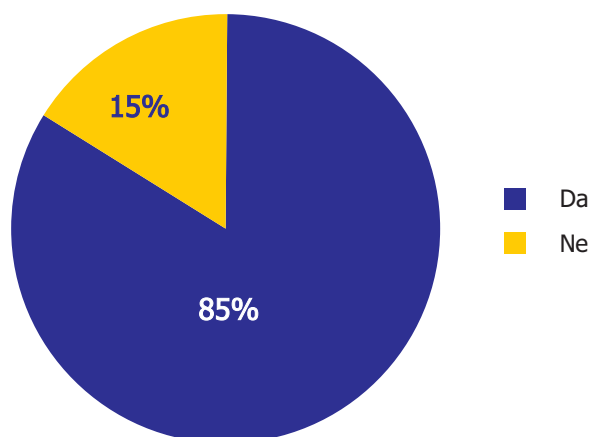


### 10. Da li ste upoznati sa postojanjem Gender akcionog plana BIH?

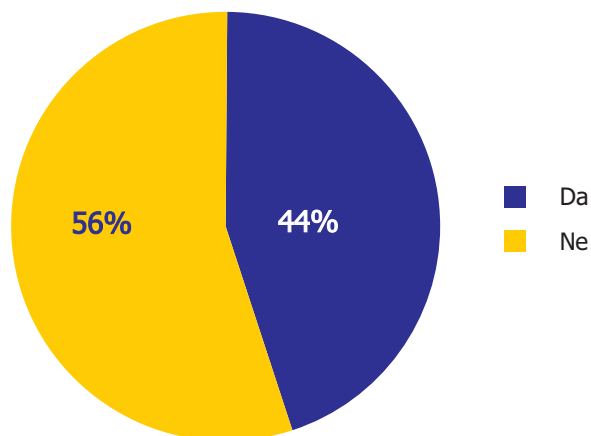


**Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova  
u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine**

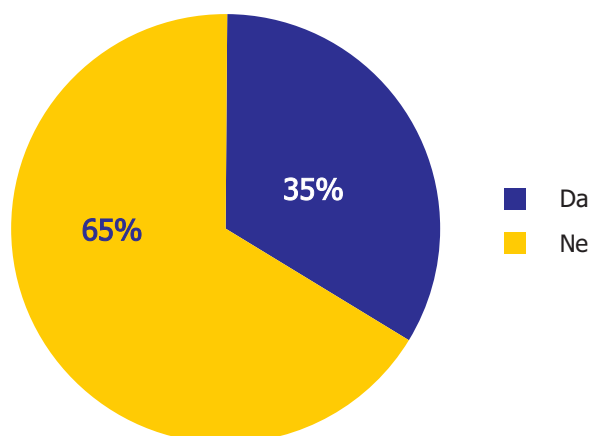
**11. Da li ste upoznati sa postojanjem Akcionog plana za implementaciju UNSCR 1325 "Žene, mir i sigurnosti" u BiH?**



**13. Da li ste upoznati sa postojanjem Odluke o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola Ministarstva sigurnosti donesene 2020. godine?**

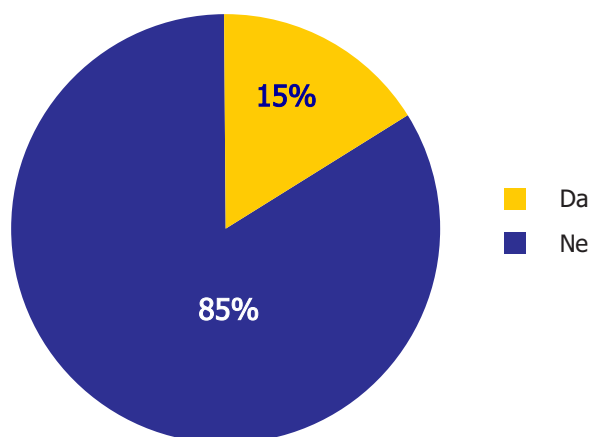


**14. Da li ste upoznati sa odredbama Odluke o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola?**

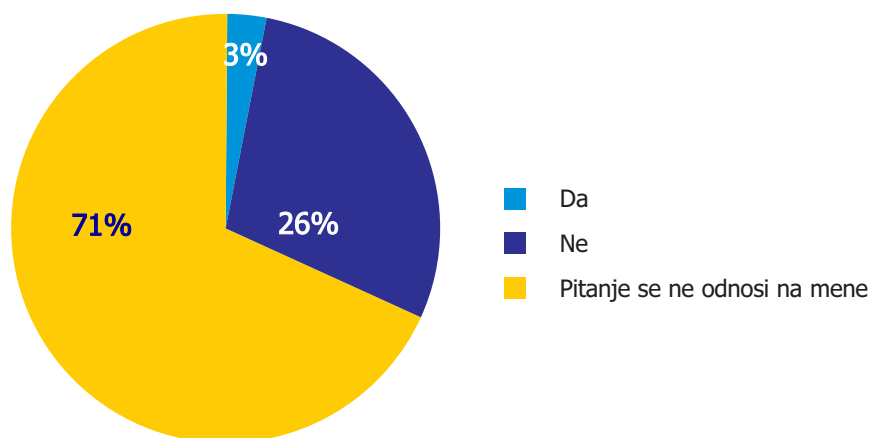


## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

**15. Da li smatrate da ste bili žrtva diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola?**



**16. Ukoliko smatrate da ste bili žrtva diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, da li ste tražili zaštitu nadležnih?**



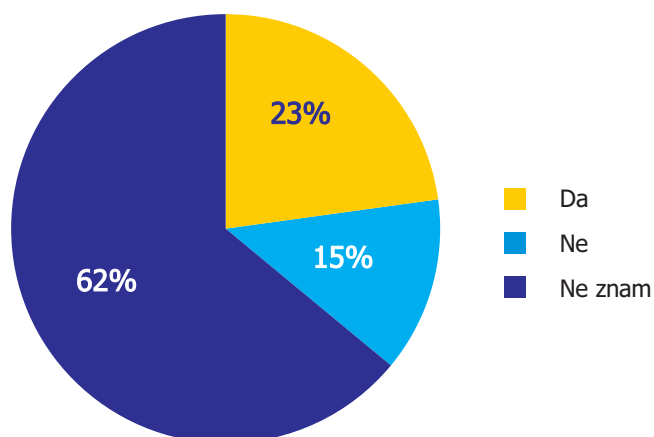
**17. Ukoliko je Vaš odgovor da, molim Vas pojasnite koja Vam je vrsta zaštite pružena?**

Nikakva	1	3%
---------	---	----

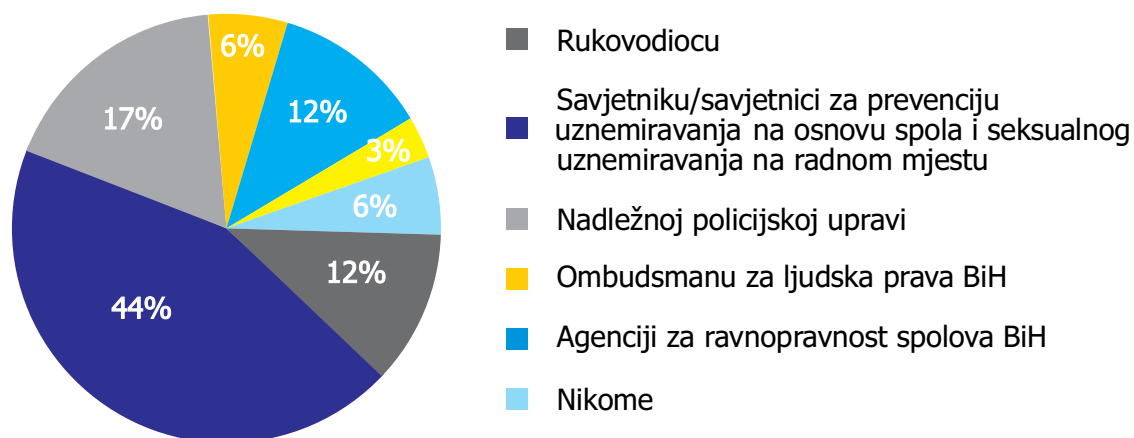
---

**Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova  
u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine**

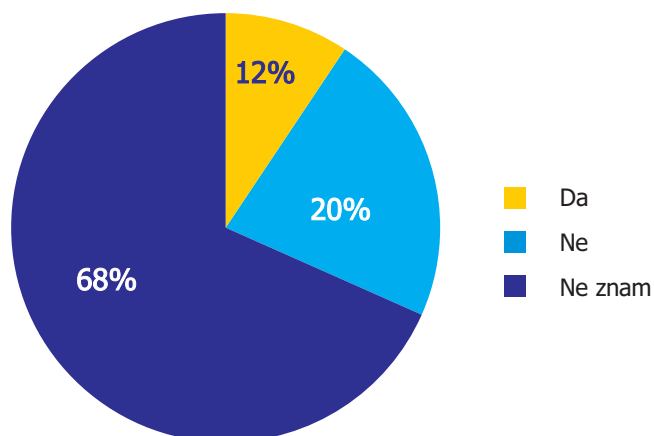
**18. Da li smatrate da je neko od vaših kolega/kolegica bio žrtva diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola?**



**19. U slučaju postojanja diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, kome biste se obratili?**



**20. Da li smatrate da je u vašoj instituciji uspostavljen efikasan način zaštite od diskriminacije, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola.**

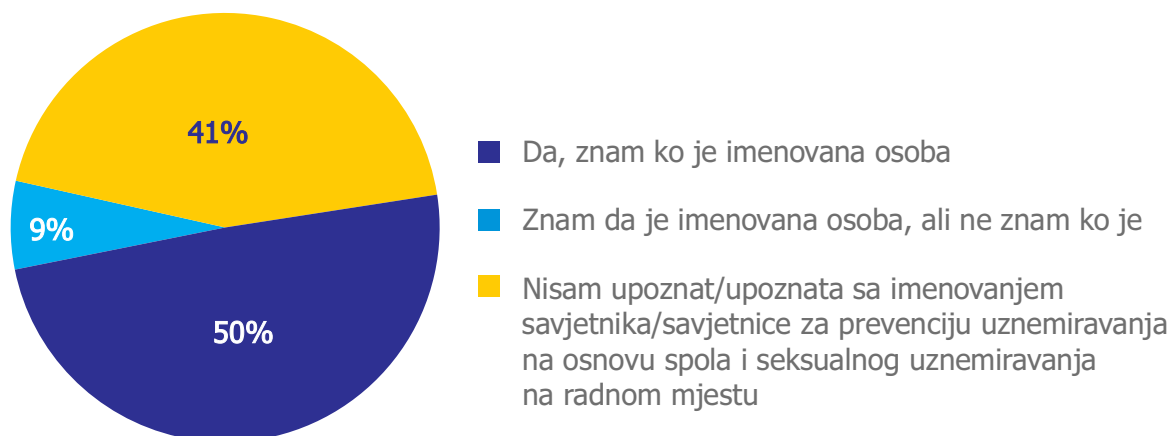


## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

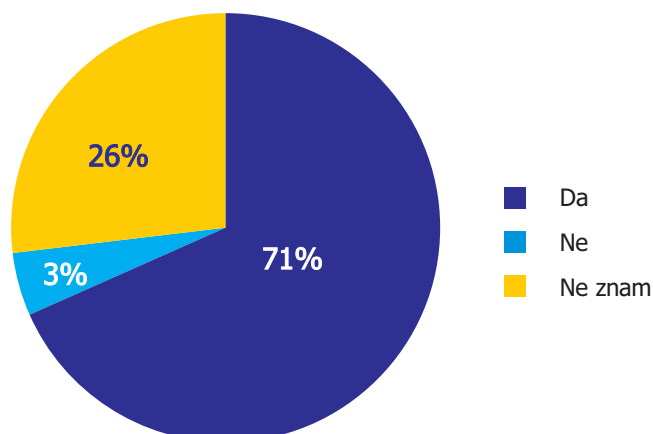
### 21. Ukoliko je Vaš odgovor na prethodno pitanje ne, molimo Vas pojasnite koje akte je potrebno donijeti da bi u Vašoj instituciji bio uspostavljen efikasan sistem zaštite?

- 27 ništa nisu napisali.
- Način upućivanja, zaprimanja, evidentiranja prijave, smjernice za postupanje u slučajevima kako prevencije tako i zaštite od svih oblika diskriminacije, seksualnog uznemiravanja kao i uznemiravanja na osnovu spola, program obuke na navedene teme za sve u MSBIH, uvrstiti u kodeks ponašanja državnih službenika, i još neke potrebne dokumente neophodne za otklon od deklarativnih donošenja odluka o nultoj toleranciji i imenovanja savjetnika/ca za ove aktivnosti koji su to samoda se zadovolji forma.
- Pravilnik u kome bi se definisao/la uloga savjetnik/ca za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu i procedura diskrecionog prijavljivanja.
- Donijeti akte koji će definisati navedene pojmove, mehanizme zaštite, provesti edukaciju, podići svijest o diskriminaciji, seksualnom uznemiravanju i uznemiravanju na osnovu spola.
- Procedura upućivanja prijave i način vođenja evidencije.
- Akti postoje, ali se ne provode.

### 22. Da li ste upoznati sa imenovanjem savjetnika/savjetnice za prevenciju uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu?



### 23. Da li smatrate da je potrebno nastaviti sa provođenjem obuka koje se odnose na ravnopravnost spolova?





## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

### 24. Koje teme bi, prema Vašem mišljenju, trebale biti obuhvaćene budućim obukama?

- o Sve potrebne obuke koje podižu svijest i unapređuju znanja o svim oblicima nasilja, zloupotrebe, diskriminacije, iskorištavanja, mobinga, pokretanje disciplinskog postupka u ovim slučajevima i donošenje afirmativnih mjera.
- o Prepoznavanje osnova diskriminacije na osnovu spola, seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, definisanje pojma "nulte tolerancije", prepoznavanje žrtava, procjeniti rizik pružanja zaštite.
- o Kako ostvariti ravnopravnost žena na radnom mjestu? Kako zaštititi ženu od mobinga i različitih vrsta pritisaka na radnim mjestu?
- o Obuke o temama, kome se obratiti u slučaju seksualnog uznemiravanja, također o procedurama u slučaju da se to desi.
- o Podjednako pripadnici i ženskog i muškog spola u cilju paralelne senzibilizacije i podizanja svijesti.
- o Ravnopravnost spolova u oba pravca i ženskih i muških - ne samo ravnopravnost u jednom pravcu.
- o Kontinuirane obavezne obuke za sve zaposlene. Bilo bi dobro da predavači budu muškarci.
- o Seksualno uznemiravanje na radnom mjestu, potcjenjivanje žena na rukovodećim pozicijama.
- o Obuke bi trebale biti kontinuirane i obavezne, i uključiti muškarce kao predavače.
- o Teme koje se odnose na dodjelu slobodnih dana u mjesecu ženama.
- o Podizanje svijesti zaposlenih po pitanju rodne ravnopravnosti.
- o Prevencija seksualnog uznemiravanja, ali i rješavanje istog.
- o Ne znam, nisam upućen u predmetnu materiju.
- o Zašto je manje žena na ključnim pozicijama?
- o Podrška prema osobama koje su uznemiravane.
- o Unaprijeđenje i zaštita prava žena.
- o Ravnopravnost spolova i siromaštvo.
- o Ravnopravnost i menadžment.
- o Sve od prepoznatog značaja.
- o Povjerenje, poštovanje.
- o Više o diskriminaciji.
- o Nisam sigurna.
- o Svi uposleni.
- o Femicid.

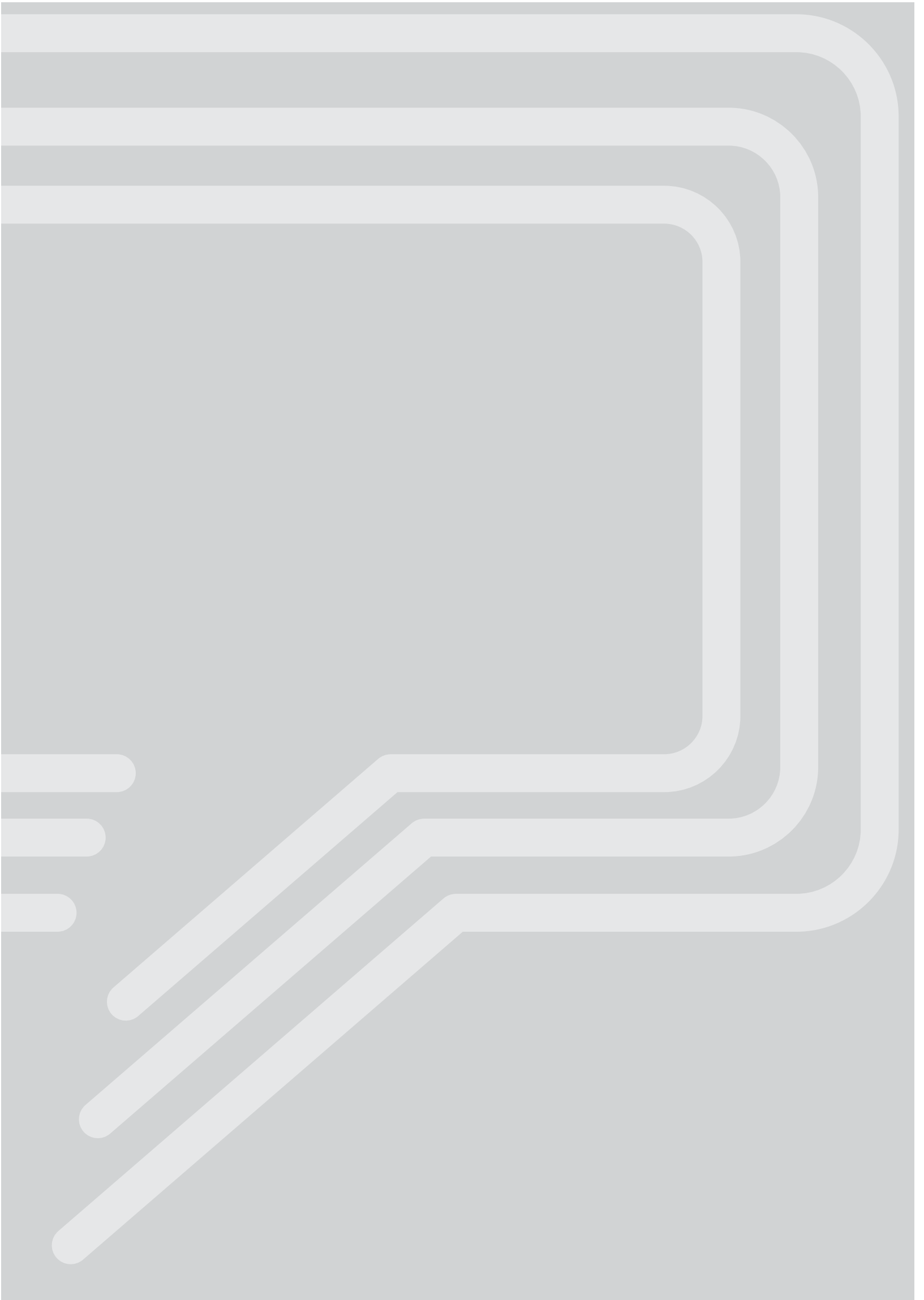
## Analiza stanja u oblasti ravnopravnosti spolova u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine

### 25. Navedite za koje aktivnosti smatrate da bi doprinijele napretku u oblasti rodne ravnopravnost i zaštiti od diskriminacije na osnovu spola i roda u MS?

- o Zakonski i podzakonski akti postoje, organizovati više obuka koje bi bile u cilju jačanja i podizanja svijesti o postojanju istih.
- o Pozitivni propisi i afirmativne mjere, bolje informisanje o pravima žena na radnom mjestu.
- o Osiguravanje da žene budu na rukovodećim mjestima na kojima se donose bitne odluke.
- o To pitanje treba regulirati zakonskim putem i kroz određene pravne dokumente.
- o Podizanje svijesti svih zaposlenih o ovoj temi, kao i obavezne edukacije.
- o Edukacija, podizanje svijesti, procjena, metode zaštite.
- o U MS postoji još uvijek veliki otpor prema ovoj temi.
- o Povećanje osviještenosti kroz različite aktivnosti.
- o Kada bi više žena bilo na rukovodećim pozicijama.
- o Poštivanje odredbi Kodeksa državnih službenika.
- o Razvijati svijest o efektima neravnopravnosti.
- o Radionice, mediji i uključenost rukovodstva.
- o Više osvijestiti službenike i rukovodioce.
- o Radionice ili predavanja za sve zaposlene.
- o Obuke, radionice za menadžment.
- o Da što više ima zaštite.
- o Radionice, sastanci...
- o Implementacija ZORP
- o Osnaživanje žena.
- o Nisam sigurna.

### 26. Dodatni komentar ili mišljenje:

- o Nemam.
- o Kao pripadnik muškog spola, u potpunosti podržavam sve aktivnosti na provedbi Rezolucije 1325
- o Unapređenje znanja i kapaciteta, razbijanje predrasuda i stigme na radnom mjestu.
- o Donošenje obavezujućih internih akata.
- o Stvarno? Samo ne pretjerati sa predmetnom temom.





MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE  
МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ  
MINISTRY OF SECURITY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

infohouse

